UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
MAY 14 1920

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President,
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2361

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS,
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
366 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 19 South Boston, Mass., Gegužio (May) 6 d. 1920 m. Metai VII.

Sandariečių Prakalbų Reikale.

SANDARIEČIŲ DOMAI.

Gerbiamieji Viengenčiai!

Šiuomi kviečiu, kad prisidėtumėte savo veikimu prie šio didelio ir tėvynei naudingo darbo. Dabar yra reikalas susipažinti su demokratingos valdžios mieriais ir tikslais. Dabar yra reikalas įsigilinti į tikrą prasmę politikos ir žinoti kas yra Lietuvai tinkama, o kas ne. Todėl ALT. Sandara rengia maršrutą gerb. K. Norkui, jos organo redaktoriui, kuris išaiškins, ką reiškia ALTS. programas ir principai, su kuriuomis partijomis ALTS. susidraugauja Lietuvoje, kokius darbus ALTS. atliko praeityje ir stengsis nuveikti ateityje. Kiekviena lietuvių kolonija yra kviečiama surengti g. K. Norkui prakalbas arba ir kur tik galima, tai sąryšyje su prakalbomis surengti ir koncertą arba kitą pokylį.

Valio sandariečiai, visi prie darbo, lai jusų skaitliuje randasi visi tikri laisvę ir neprigulmingą Lietuvą mylinti lietuviai!

Su tikra pagarba,
P. J. Žuris,
ALTS. Pirmininkas.

Šią savaitę p. K. Norkus turi surengtas prakalbas šiose vietose Connecticutt valstijoje:

Gegužės, 3 d. Torrington
" 4 d. Waterbury,
" 5 d. Naugatuck bei Union City,
" 6 d. Hartford,
" 7 d. Thompsonville, Foresters Hall, prie Russell Str..
8 d. Bridgeport, Christian Union svet., prie Gregory ir Lafayette Str.
9 d. po pietų 2 val. New Haven, Germania Hall. 285 Wooster St., vakare 7 val. Ansonia, Warchalick Hall, 158 Jersey St.

Dabar tuojaus turi buti surengtos prakalbos gerb. Norkui, Brooklyn, ir New Yorko apielinkėj, potam Baltimore ir Penn. Kadangi trumpu laiku nebuvo galima iš anksto pranešti gerb. Sandaros kuopoms, todėl dabar bejokio atidėliojimo, sandariečiai ruoškitės prie surengimo maršruto p. Norkui, kuris turi vos porą mėnesių laiko paskyręs del Sandaros agitacijos varyti, puskui važiuoja tėvynėn.

Užtai, nuo gegužio 10 dienos iki 16-tos gali buti surengtos prakalbos. New Yorko apielinkėse, nuo 16 d. iki 20-tos Baltimore ir Philadelphia, nuo 20 d. iki 25-tos Scranton, Pa., Wilkes Barre ir apielinkėse, nuo 25 iki 31 d. gegužio Shenandoah ir apielinkės miesteliuose.

Nuo 1 d. Birželio iki 6 d. Pittsburgo apielinkėje, potam pora dienų Ohio valstijoj — Clevelande ir Daytone, nuo 7 d. Chicagoj ir Illinois valstijoje.

Todėl, sandariečiai, ruoškitės ir praneškite centran, kada ir kokias svetaines prakalbomis turėsite užėmę. Plakatus mes atspausdiname ir prisiunčiame kuopoms. **M. J. Damijonaitis.**
Sekret.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE PRANEŠIMAS.

Dėlei pinigų siuntimo Lietuvon.

Tarp Amerikos lietuvių yra įsigyvavęs pripratis siuntinėti pinigus Lietuvon paprastuose arba apdraustuose (registered) laiškuose. Amerikoje tokie laiškai daeina, dažniausia neprapuola, bet siųsti taip pinigai Europon nepatartina.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje yra apturėjusi nuo Susisiekimo Ministerio Val. Čarneckio tokį telegramą:

"Praneškite lietuviams, jog pinigų siuntinėjimas paprastuose ir apdraustuose laiškuose yra draudžiamas."

Lietuvoje yra valdžios nustatyta tam tikras mokesnis už pinigų perleidus, o kas nenori to mokesnio mokėti ir siunčia paprastame laiške, tai rizikuoja, jog suradus, jo pinigai, kaip kokia kontrabanda, bus konfiskuoti. Per paštą tuo tarpu irgi negalima siųsti pinigų perleidus iš Amerikos stačiai Lietuvon, nes nėra nusistovėjusios pinigų valiutos. Lygiu budu nepatartina daryti kokie nors draftai į Europos bankus, nes dažniausia šie draftai pasilieka neišmokamais.

Tuo tarpu parsiuntime pinigų padeda Lietuvos Misija, (Lithuanian Mission, 257 W. 71-st St., New York, N. Y.), apsiimdama parsiųsti pinigus giminėms ir šiaip nuo karo nukentėjusiems, kiekvienas. Kursai norėtų nors mažiausią sumą pasiųsti, tesikreipia prie Misijos, bet tegul nerizikuoja siųsti laiškuose, nes pinigai nedaeis.

J. Vileišis,
Liet. Atstovas Amerikoj.

LENKAI GIRIASI PASISEKIMAIS.

Oficialiai lenkų pranešimai iš Varšavos pilni pasigyrimų, kad baisingame susirėmime su Bolševikais lenkams dideliai sekasi. Kruvinuose susirėmimuose ties upėmis Pripet ir Dniestru lenkai buk suėmę 25,000 imtinių (vėliaus buk suėmę da daugiau, tik nesuspėję da suskaityti naujai suimtųjų), atėmę nuo bolševikų 120 kanuolių, 500 kulkosvaidžių.

Pirmuose lenkų pranešimuose buvo pasakyta, kad pereitoje nedėlioje lenkai paėmė patį miestą Kievą, bet vėlesnėse jų žiniuose jau nieko apie Kievą neminima, tik pasakyta, kad lenkų armija paėmė gelžinkelių susidurimą, 60 mylių į pietvakarus nuo Kievo. Jie atsiėmę atgal nuo Bolševikų Vinnicą ir Žmerinką. 52 mylios į pietvakarus nuo miesto Kievo.

Tarp kitų lenkams malonių pranešimų yra tie, kad 12,000 mažgudžių, kurie buvo prisidėję prie bolševikų, pasidavė lenkams, ir kad Maskvoje kįla didelis neužsiganėdinimas dabartine valdžia.

Vėliaus lenkai atėmę nuo bolševikų 100 lokomatyvų, tris ginkluotus traukinius, kelias tankas ir visą skyrių aeroplanų.

Iš nemalonių jiems žinių, lenkai praneša, kad kovoje krito jų jenerolas Stanislaw Radziwil, asmeniškas Pilsudzkio adjutantas.

Lenkų narsumas, anot jų žinių, yra neišpasakytai didelis. Taip, į rytus nuo Bendzczow 10 lenkiškųjų ulonų suėmė nakčia 140 bolševikų ir paskui paėmė Bialopol'į.

Bolševikai gi iš savo pusės rašo tik apie kruvinus susirėmimus Kievo apielinkėje, nenusiskųsdami jokiais nuostoliais.

LENKŲ IR VOKIEČIŲ SUSIKIRTIMAS SILEZIJOJE.

Kad pereitą nedėldienį lenkai rengėsi prie parodos apvaikščiojimui savo tautinės šventės mieste Oppeln, Silezijoje, ant besiformuojančių lenkų užpuolė vokiečių vyrai, vaikai, apsiginklavę peiliais. Kol vokiečių Apsaugos skyrius ir Anglų komisijonieriaus kareiviai neperskyrė susikirtusiųjų, tapo užmušti du žmonės ir apie puskapis sužeista. Tarpe sužeistųjų yra vienas lenkų kunigas.

Atsišaukimas.

WATERBURY, CONN.

Atsišaukimas į Kitų Kolonijų Darbininkus.

Gerbiami darbininkai! Šiomi pranešame viešai visų kolonijų darbininkams, kad mes Waterbury, Conn. darbininkai stojome į kovą už pagerinimą savo buvio, t. y. išėjome į streiką.

Ir kad neapsiviltumėt jųs, tat mes patariame jums, kitų kolonijų darbininkams, kad nevažiuotų čia darbo jieškoti, iki užsibaigs streikas. O paskui, po streiko pranešime viešai per laikraščius.

Streikierių Spaud. Kom.:
M. P. Kručas,
G. J. Kazlauskas,
J. Kasiulis.

AUDĖJŲ STREIKAS BEDFORDE.

New Bedforde pereitą panedėlį sustreikavo suvirš 15,000 audiejų, ir unijos vadai tikisi, kad su pabaiga šios sąvaitės bus sustreikavę visi darbininkai, kurių išviso audinyčiose yra suvirš 21,000.

Streikas kįlo netiek dėlei mokesties klausimo, kiek del organizuoto darbo teisių principo. Streiko vadai sako, kad Manufacturers' Association galėtų užbaigti šį streiką į 15 minutų, jei tik to norėtų. Streiko priežastis yra mažmožėlis, $32.00 mėnesinė alga vieno žmogaus, bet darbdavių užsispyrimas gali davesti daugelio milijonų doliarių nuostolio.

PRANEŠIMAS.

Balandžio 28, 1920.

Atstovybė gavo tokį oficialį Lietuvos valdžios agenturos (Elta) pranešimą:

Konstituantas rinkimų daviniai maždaug šie: Skaitlingiausi krikščionių demokratų, antroj eilėj arba socialdemokratai arba socialliaudininkai. Lenkai, žydai Seime po keturias arba penkias vietas. Pavyzdžiui spėjama Kauno apygardos krikšč.-dem devynios, soc.-dem. tris, social-liaud. enblok, valstiečių sąjunga tris, lenkai dvi, žydai dvi, vokiečiai vieną, viso dvidešimts. Panevėžio apygardos krikšč.-dem. 13, social.-dem. 6, social-liaud., valst. sąjung. 3, lenkai nieko, žydai vieną, Pažanga vieną. Tebeina papildomi rinkimai galutini daviniai vėliau.

(Pasirašo) **J. Vileišis,**
Liet. Atstovas Amerikoje.

GELŽKELIŲ STREIKAS PRANCUZIJOJE.

Paryžius, Prancuzija, 3 geg. — Gelžkelių streikas Prancuzijoje tęsiasi toliau. Valdžia kuri buvo tuomi streiku dideliai susirupinus, dabar sako, kad jau streikieriams nėsą progos laimėti. Streikuojanti gi gelžkelių darbininkai pilni vilties, kad laimėjimas bus jųjų.

UKININKAMS REIKALINGA PAGELBOS.

Šiais metais, kaip ir 1918 m., stoka samdytų darbininkų, ir tas gręsia sumažinimą Amerikos ukių maisto produkcijų. E. T. Meredith, Agrikulturos Sekretorius, išleido atsišaukimą miestų gyventojams, kolegijos studentams, ir kitiems praleist vakacijas dirbant ant ukių, ypatingai kaipo pagelbininkai javų laukuose.

E.T.Meredith
Secretary, U.S. Department of Agriculture

Naujas Suv. Valstijų Žemdirbystės Sekretorius.

Prisiųsti raportai Federal Departamentui nuo savo atstovų kožnoj valstijoje rodo, jog yra tik 72% normališkos pagelbos šioj šalyje, praeituose metuose buvo 84 %. Šiais metais truksta tiek pat kiek truko dviejais metas atgal, kuomet daugumas vyrų buvo šaukti kariuomenei. Yra stoka nepaisant, jog algos 15 ir 25% didesnės negu praeituose metuose. Jeigu ukių dalykų stovis nebus pataisytas, sumažinimas produkcijos bus naturalės pasekmės sulig Agrikulturos Departamento pranešimo, ir tas viskas sustabdys sumažinimą kainų. Šių metų auginimas nebus padidintas. Daugumas žemės bus vartota del žolių ir kitų javų, kas nereikalauja daug apdirbimo; mažai rasis apdirbtos žemės.

Sekretorius Meredith šaukias pagelbon biznierius ir kolegijos studentus, prašo jų praleisti vakacijas ant ukių pagelbėdami palengvinime dabartinio ukių padėjimo ir tokiu budu kovot dabartinę brangenybę. Išleidžiant tą atsišaukimą, žinoma, pradžioje, darbas nebus toks pasekmingas sulyginant su patyrusiais darbininkais, bet pasekmės buvo geros 1918 m., kuomet biznieriai gelbėjo ukininkams ir nėra abejonės, jog šiais metis darbas bus atliktas gan pasekmingai. P-as Asher Hobson, asistentas Office of Farm Management, atstovavo Suv. Valstijų Agrikulturos Departamento susirinkime National Farm Labor Conference, laikyta Kasas City, balandžio 16 d. Konferencija svarstė ukių darbininkų klausimą pjovimo sezone.

Neužilgo bus išduotos tikresnės informacijos, bet pakol neišduotos, visi tie, kurie interesuojasi tuo darbu tegul rašo agrikulturos darbo direktoriams prie agrikulturos kolegijų įvairiose valstijose. Tie direktoriai galės duot vardus agentų, kurie turi pristatyti ukininkams darbininkų. Tokiu budu norintieji užsiimti ukių darbu galės susinešti su ukininkais.

Iš Connecticut ateina tokia žinia: Truksta daug darbinikų. Ukės šioj valstijoje gali, dabartine alga, dar samdyti 3,500 darbininkų. Iš tų, 2,500 darbininkai reikalingi tobako ir daržovių sekcijos del vasarinio darbo. 1,000 darbininkų reikalingi del paprasto darbo ir jiems priseitų dirbt per metus. Sunku gaut dieninių darbininkų. Algos rodo 15% ir 25% pakėlima.

Iš Illinois: Sulig pranešimų dviejų atstovų, kurie tyrinėjo ukių klausimą šioje valstijoje, ukininkai Champaign County moka po $50.-00 ir $60.00 į mėnesį vedusiems ir nevedusiems vyrams, o De Kalb County moka po $60.00 ir $70.00. Vis stoka darbininkų.

Iš Massachusetts: "Čia ukių darbininkų klausimas atrodo blogas. Konkurencija tarp išdirbystės pramonės ir agrikulturos yra smarki. Agrikulturos direktorius sako, jog dar truksta 25% darbininkų.

Iš Ohio: "Akron, Youngstown ir Cleveland apielinkėse darbininkų klausimas yra pavojingas. Daugelis ukininkų moka $100.00 į mėnesį darbininkams su privilegijoms. Mažai atsiranda norinčių dirbt už $75.00 arba $80.00 į mėnesį.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:
P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
326 W. 29th St.,
New York, N. Y.
JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.
A. B. STRIMAITIS, L. N. F. Pirm.,
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.
M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
F. J. ŽURIS, Iždo-globėjas,
4 Dracut St., Suite 2
Dorchester, Mass.
J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston. Mass.

PRISIŲSTOS AUKOS SANDAROS SKOLŲ SUMAŽINIMUI IR PARTIJOS REIKALŲ PARĖMIMUI.

7-tos kuopos nariai aukavo:

Po $5.00: S. Norkunas, A. Klimarauskas, S. Jokubauskas, L. J. Stasiulis;

Po $2.00: V. Bacevičius, J. Maslauskas, V. P. Jankauskas;

Po $1.00: J. T. Palaima, K. Vaitkunas, J. Kapočiunas, J. Šaltis, A. Rimkevičius, A. Balčiunas, P. Bartaška, V. Audzevičius, K .Vilaišis, J. M. Neviackas, V. A. Jankauskas, J. Pečiulis, B. J. Pečiulis, A. Rasimavičius, F. Žerdiackas, F. Zokaitis, A. Gotoutas, P. Peldžius, A. Juodgudis, F. Baltrušaitis, A. Mockevičius. Viso $48.00.

1-mos kuopos narys: M. Bush — $5.00.

13-tos kuopos nariai: — $6.75.

19-tos kuopos narys: M. Truska — $1.00.

18-tos kuopa nuo vakaro pelną prisiuntė — $25.40.

21-mos kuopos nariai — 4.50.

64-tos kuopos narys Feliksa Vaitiekunas — $10.00.

70-tos kuopos narys: R. Karuža — $5.00.

Gražu yra matyti, kaip tulos Sandaros kuopos uoliai darbuojasi ir renka doliarius del savo tvirtovės - organo ir del apsigynimo bylos redaktoriaus, bet butų dar gražiaus, kad **visos** kuopos ir visi nariai labjaus subrustų veikti ir visiems prisidedant nors ir po mažai, galėtume greičiau sudėti tiek, kad galėtume išmokėti visas skolas spaustuvės ir apsigynti nuo priešų.

M. J. Damijonaitis,
ALTS. Sekret.

Iš A.L.T.S. Kuopų.

ROCHESTER, N. Y.
ALT. Sandaros 21 Kuopos Tarimai.

Balandžio 24, šauktam kuopos narių susirinkime radom reikalą šiuos nutarimus paskelbti per organą "Sandarą":

Mes randame reikalingu didesnės disciplinos musų Portijoje, neleidžiant vadovaut vadinamiems "vidurine sriove" elementams. Partijomis dirba musų tėvų šalis Lietuva, tai ir mes čia Amerikoje taipgi esame pasidalinę partijoms. Vidurinė sriovė turi partijos vardą **Sandara,** ir mes visi vidurinės sriovės lietuviai privalome tapti sandariečiais. Jei musų partijos programe yra kas netinkančio, galimybė yra taisyti, bet-ne pasiskirsčius veikti.

Jei mes dalinsimes tautininkais, vidurine sriove, bei bepartyviais, tai duosime liuosas rankas plėtotis klerikalizmui, kuris remiasi ant monarchiškų pamatų.

Visą vadovaujantį Amerikos lietuvių politikos darbą atlieka ALT. Sandara, o, jei yra reikalas, Taryba gal gyvuot kaipo Sandaros dalis.

Musų siekiai yra pažangi, ideališka tautos savystovybė ir demokratybė! Mes einame su darbo žmonėmis: bežemiais, ukininkais, mažažemiais ir dirbtuvių darbininkais.

Stovime už laisvę žodžio, spaudos ir susirinkimų.

Randame reikalą Sandarą paremti, kad kiekvienas sandarietis rastų pareigą kiek išgalint paaukaut. Musų šiame susirinkime aukavo: Po $1.00: P. Petronis, D. Jokšas, N. Jodviršis, K. Vileniškis. J. Kulis 50c.

ALT. Sandaros 21 kuopos
Pirmin. **D. Jokšas,**
Raštinink. **Petras Petronis,**
Iždininkas **N. Jodviršis.**

WATERBURY, CONN.
Iš Sandariečių Susirinkimo.

Kovo 18 d. vietinė ALT. Sandaros 11-ta kuopa laikė savo mėnesinį susirinkimą. Šisai susirinkimas taipgi buvo neapsakomai gyvas ir įspudingas. Apsvarsčius savus vietinius reikalus, taipgi buvo pakeltas klausimas kaslink vidurinės sriovės šaukiamo seimo. Plačiai apkalbėjus pas visus pasirodė vienoda mintis, jog tokiais plenais kaip kad buvo skelbiama seimas nėra pageidaujamas, del to šią skaitlingas susirinkimas vienbalsiai užgyrė ALT. Sandaros centro valdybos žygius atsisakant dalyvauti tame seime. Tolesniai kilo neužsiganėdinimas Tautinės Tarybos nekuriais žygiais, kuri budama kaipo komisija ALT. Sandaros ir budama finansuojama,per ALT.Sandaros Neprigulmybės Fandą, o neatsižvelgdama ant to protarpiais daro sauvališkus žygius visai nenorėdama skaitytis su ALT. Sandara. (Čia prisimena vienas T. T. posėdis, kurio protokole yra pažymėta: "Kad jeigu gerb. P. J. Žiuris ir A. B. Strimaitis atsisakys ir vilgdis pasirašymą po atsišaukimu šaukiančių vidurinės sriovės seimą, tai kad T. Taryba viena varytų darba pirmyn). Ant to likosi išneštas pageidavimas, kad jeigu T. T. ateityje nesiskaitydama su ALT. Sandara, sauvališkai elgsis, tai kad Sandara atšauktų savo atstovus iš Tarybos ir kad jos finansavimas per Neprigulmybės Fondą butų sulaikytas. Tolesniai turiu pažymėti, jog musų kuopa labai sparčiai auga narių skaičiumi, taip ir visu veikimu. Štai gegužio 8 d. yra rengiamas didelis šokių vakaras su dovanomis, svetainėje 48 Green St. Čia bus proga kaip vietiniams taip ir apielinkių sandariečiams atvažiuoti ir gražiai pasilinksminti. Taipgi reikia pažymėti, jog per pereitą susirinkimą prie kuopos prisirašė 7 nauji nariai, kurių tarpe keletas aušriečių, kaip va: p-lės K. Spudžiutė ir O. Masaičiutė, kurios yra labai daug pasidarbavusios prie Teatrališkos Dr-jos "Aušra" pertai tikimės, jog ir prie Sandaros veiks su pasišventimu. Taigi linkėtina visiems aušriečiams ir visiems lietuviams mylintiems apšvietą ir branginantiems laisvę ir demokratiją stoti į sandariečių eiles ir kartu veikti Lietuvos laisvės reikaluose.

K. J. Paulauskas.
11-tos kp. rašt.

ĮSPUDŽIAI IŠ ALTS. CONN. APSKRIČIO 6-to SUVAŽIAVIMO.

Suvažiavimas atsibuvo "German Hall", Ansonia, Conn., balandžio 25, 1920. Pirmiausia salėn pribuvo Waterburio ALTS. 11 kuopos atstovai.

Apskričio pirmininkas pilietis M. Vokietaitis apie 2 v. p. p. atidarė suvažiavimą apibrieždamas jo tikslus kaslink ALT. Sandaros ir Lietuvos.

Buvęs ALTS. Conn. apskričio pirm. p. A. Stankevičius taipgi pasakė prakalbėlę, pažymėjo Sandaros Partijos svarbą, užgyrė sandariečių veikimą ir pasisakė, kad greitu laiku nuvažiavęs Lietuvon stos darbuoties santariečių eilėsna.

K. Blažaitis ir J. Dickus tapo paskirti delegatų mandatų užreginstravimui.

Tuom tarpu buvo paskviestas pakalbėti p. A. Stankevičius iš Bridgeport, Conn., kuris apipasakojo Sandaros organizavimasi ir jos augimą iki šių dienų. Kalbėtojas pažymėjo, kad ALTS. atliko daug prakilnių darbų del Lietuvos žmonių labo, kaip Amerikoje, taip ir Lietuvoje, darbuodamasi šelpime nukentėjusių del karės ir kovodama už Lietuvos žmonių laisvę. Taipgi pažymėjo ALTS. Conn. apskričio tvėrimasi ir veikimą.

Peršaukus delegatų vardus susivažiavimo pirmininku tapo išrinktas **A. Stankevičius, vice.**-pirm. **S.Bujanauskas** iš Ansonia, Conn., sekretorium apskričio sekretorius **K. J. Paulauskas,** iš Waretbury, Conn. Presos komisija: **A. P. Osteika** ir **J. K. Urbanavičius,** abu ir Waterburio.

Po to M. Vokietaitis užleido pirmininko vietą A. Stankevičiui ir sekė valdybos ir komisijų raportai. Raportai užgirti ir nutarta rengt didelį Apskričio išvažiavimą.

Svarstant "vidurinės sriovės" seimo klausimą kilo ginčai, bet jie tapo išrišti tam tikru nutarimu, kuris bus protokole.

Klausant kuopų raportus įspudingas raportas buvo atstovo Gudžiuno iš Ansonia, Conn., kuris pasakojo, kaip vietos sandariečius persekiojo kramolninkas klebonas, traukia teisman už teisybės rašymą, o pralošęs bylą kreipiasi prie valdžios ir areštuoja "Sandaros" redaktorių K. Norkų, kuris duoda "Sandaroje" vietą teisingam darbininkų nusiskundimui. Buvo paaiškinta, kad buvę cariški žandarai persikraustę Amerikon ir čia bando užslopinti spaudos ir žodžio laisvę, turėdami daugybes pinigų tąso po teismus visus kas tik kelia viešumon niekšiškus dvąsiškų žandarų darbus. "Sandaros" redaktorius Kastantas Norkus labiausia pasišventęs kovoja už lietuvių dabininkų gerovę, taigi žiurėkime, kad Romos trusto agentai jį neįmestų į kalėjimą, kaip kad jie pirmiaus darydavo su nepatinkančioms ypatoms.

ALTS. Conn. Apskritys iš savo iždo paskyrė bylos vedimui $15.00 ir šie delegatai paaukavo tam tikslui sekančiai: Po $2.00: J. S. Rimkevičius, K. Makarevičius. Po $1.00: A. Stankevičius, S. Bujanauskas, J. K. Urbanavičius, A. Mikalauskas, A. Grigaliunas, M. Vokietaitis, F. Vokietaitis, F. Vilkas, J. Domeika, K. Vaičiulis, J. Dičkus, A. F. Gudžiunas, K. Blažaitis, A. P. Osteika, K. J. Paulauskas. Po 50c.: V. Alksninis, A. Aržolaitis. Viso su smulkiomis $21.25. Pridėjus $15.00 iš Apskričio iždo viso labo yra $36.25.

ALTS. Conn. Apskričio delegatai, savo auka dar kartą pažymėjo, kad jie pasišventusiai stoja apgynime "Sandaros" redaktoriaus, o sykiu spaudos ir žodžio laisvės, ir prašo, kad ir visų klonijų sandariečiai padėtų laužt reakcionierių ragus.

Delegatai skirstėsi puikiausiame upe, nes iš organo mato, kad ne viena Connecticut valstija darbuojasi, bet ir visose Suvienytose Valstijose veiklių sandariečių skaičius sparčiai auga.

J. K. Urbanavičius.

SIŲSKITE "SANDARĄ" LIETUVON.

Ar jau užrašiai savo giminėms į Lietuvą "Sandarą"? Jeigu dar ne tai užrašyk šiandien, Lietuvos žmonėms geriausiai patinka musų laikraštis ir jie varžosi nuo viens kito, kad tik gavus pasiskaityti "Sandarą."

Iš Gyvenimo Sibiro Ištremime.

Komp. M. Petrauskas mums pridavė žinomos rašytojos Pleirytės - Puidienės laišką, tik ką gautą iš Sibiro. Kadangi Sibire yra daug musų brolių - tremtinių, o žinių nuo jų kaip ir negaunama, tat šį laišką talpiname beveik ištisai.

Irkutskas
13-XII-1919 m.

Brangus Draugas!

Išbėgus iš Čeliabinsko dar liepos mėnesyje, (bėgome nuo bolševikų) esu Tamstai rašiusi iš Omsko, kur gyvenome mėnesį ir iš Krasnojarsko, kur pragyvenome pustrečia mėnesio. Nežinau ar esi Tamsta gavęs anuodu mano laišku, bet šitą siunčiu per čechų korespondentą, kurs iš čia tiesiog Amerikon važiuoja, tai-gi esu tikra, jog apturėsi. Tuo pasitikėdama, rašysiu atviriau, atveizdindama musų tautiečiams Amerikoje, skurdų padėjimą lietuvių atsilikusių Sibire. Gal per jus išgirs musų balsą, musų valdžia ir padės mums pasiekti savo kraštą.

Visur, toje savo kelionėje, kalbėjausi ir mačiausi su lietuviais ir visi gyvena ir miršta čia vienu troškimu — kaip nors sulaukti tos dienos, kada vėl išvys savo tėvynę . Krasnojarsko lietuviams buvau surengus dvi paskaitas — "Apie tautinį atgimimą" ir "Lietuvos dailioji literatura ir jos gamintojai". Abi paskaitos surinko daug klausytojų ir iššaukė gausiai skaudžių ašarų prastų žmonelių — ne delto, kad butų juos griaudinę paskaitų turinys, bet delto, kad klausė apie tą kraštą, prie kurio ilgėsi jų sielos. — Tuotarpu gyvename čia visų užmiršti, užuiti partiviniais vaidais svetimų mums lozungų ir idėjų, dažnai be pastogės, kaipo "pabėgėliai", nebežinodami nė kur bėgti, nė nuo ko bėgti.

Šių metų sausio mėnesyje įsikurėme Centro Biurą Tomske, kurs turėjo suvienyjęs visus Sibiro lietuvius aprupinti juos dvasiniai, tautiniai ir gyvai pajudinti išvažiavimo klausimą. Bet del stokos žmonių, ypatingai pinigų ilgą laiką negalėjo nieko veikti. Ir tik šį rudenį, atvykus Tomskan su Permiaus universitetu profesoriui K. Bugai ir mano vyrui ten atvažiavus, prasidėjo gyvesnis darbas. Bet lėšų stoka, neleidžia išsiplėtoti darbui. Vargais negalais teužtenka "Sibiro žinių" leidimui, (eina du kartu į mėnesį) ir sekretoriaus bei raštinės vedėjui alga. Nieko platesnio nė užmanyti, nė pradėti negali. Beto nė mažiausios tikros žinelės apie tai kas dedasi ten Lietuvoje, tiktai tiek ką surandi rusų laikraščiuose bei čechų dienraštyje. Bet sulig tų žinių sunku orientuoties: — tai randi, buk Lietuva su Lenkija didelėje santaikoje gyvena, tai vėl lietuviai muša lenkus ir atžagariai. Tai Smetona prezidentas, tai Čepinskis ir t. t. Ir iš Amerikos jokios žinios, nė laikraščių čia nebegauname.

Kolčako valdžia pripažindama Lenkiją paliuosavo nuo mobilizacijos ir kariuomenės visus Lenkijos pavaldinius. Lietuviai gi tebemobilizuojami ir po šiai dienai tebežųsta frontuose bei armijoje nuo tyfo. Kol Sibiro armijos vadu buvo čechų generolas Gaida, tas pripažindamas Lietuvos valstiją liuosuodavo lietuvius kareivius iš savo armijos. Bet jam pasitraukus reikėjo griebties kitos priemonės, kad išsisukti nuo mobolizacijos bei ištraukti jau mobilizuotus iš armijos. Lietuviai oficieriai ir kareiviai, kurie jau buvo rusų armijoje, susispietę atskiru batalijonu prie lenkų legijono. Mano vyras yra Centro Biure įgaliotinis, priskirtas prie Lenkų Karinio Komiteto. Atstovauja ten lietuvių teises. Beto tariasi su visais sąjungininkų atstovais, visur kur tik gali iškeldamas musų klausimus. Bet kol kas nieko nuoseklaus nėra. Ir čechų įgaliotiniai ir sąjungininkų kariuomenės viršiausis vadas gen. Žavenas, žada paremti, padėti visame kame, bet oficielei, kaipo su savystovės šalies piliečiais nesiskaito. Latvių reikalai stovi kur kas geriau. Jie turi čia aficialį savo Laikinosios valdžios atstovą, — o mes nieko.

Reikia, kad jųs, amerikiečiai padėtumėte mums kuoveikiausiai susinešti su Lietuva ir sušelptumėte musų Biurą pinigais. Arba iš ten pajudinkite, kur reikia musų iš čia išvežimo klausimą. Profesorius Buga skurs-ta čia, tuotarpu, kada jis ten beabejo labai reikalingas. Jis turi rankraščių ir didelės vertės knygų, kurias butinai reikia parvežti. Skurstame ir mudu su vyru, — valandomis rodos man, kad jau nebepamatysiu savo šalies, taip šiurpus ir be išeigos rodosi čia gyvenimas. Kaip aš gailiuosi, kad pernai rudenyje neišvažiavou su "babuška Breškovskaja" Amerikon. Bučiau pau dabar buvusi, kaip ir ji Čechijoje,o iš ten ir Lietuva nebetoli. Bet tada bijojau, kad mano ligonis sunelis neišlaikys kelionės, o dabar, kada čia ir maisto ir visko stoka ir dar dievai žino kaip ilgai toji suirutė prasitęs — nežinia kas ištiks, kiek musų sugrįž.

Jau ir, sotus lig šiol Sibiras beveik pasiekė bado. Viskas brangu, visko stoka. Svaras duouos 17-25 rub., mėsa 35-40 rub., sviesto sv. 180 rb., pieno gorčius 150 rb. — bačiukai 1500-2000 rb. pora ir t. t.

Baigiu tuo tarpu. Jei Tamsta rašysi, medžiu rašyti adresu: Sibiria, st. Tulun, Tomskoj ž. d. selo Tulun, Irkutskoj gub. ir mums. Laikinai apsigyvensime dideliame kaime, kur ir su butais ir su maistu lengviau. Čia jau tris savaitės gyvename vagone — Kazys turi savo vagoną, kaip lietuvių atstovas.

Arba dar tikresnis mano adresas per čechus; tuomet toks:— **Československa Polni Pošta, Sibir, Intendantstvi** I divise, Sprava Skladu. Br. Fr. Mytyska ir man.

Viso labo linkėdama, pasilieku,

Su tikra pagarba,
O. Pleirytė - Puidienė.

Lietuvos Laisvės Paskola.

1. Sukruskime prie Darbo.

Lietuvos Misija jau yra paskelbus, kad Lietuvos Laisvės paskolos bonų pardavinėjimas bus užbaigtas Liepos 1 dieną šiais metais. Todel visi, kas yra užsisakęs paskolos boną, tepasirupina greičiau užsimokėti ir gal nevėliau 20 Birželio prisiųsti jau visus pinigus, kad jam butų galima ir bonai išsiųsti.

Sukruskite prie darbo visos esamos stotis ir žiurėkite, kad paskirta jums kvota butų išpirkta. Pradėkite daryti sąrašus, kas yra pirkęs ir kas iš vietos žmonių dar nėra pirkę, o gali pirkti. Šiaip sudarytus sąrašus galėsime po Liepos 1-mos dienos jau skelbti ir gėda bus visiems tiems, kurie galėjo pirkti, o nėra pirkę . Rasit kada paskui Lietuvos respublika panorės kaip nors ir iš tų sąrašų pasinaudoti ir pirkusiems suteikti kokių nors lengvenybių, kad pavyzdžiui nors ir žemės pirkimui Lietuvoje.

Apeikite visus, kas nėra pirkęs, pasiųlykite ne vieną, bet dešimts kartų, partikrinkite, jog reikia pirkti. Kur tik galima, ruoškite vietos prakalbas, raginkite visus prie greitesnio išpirkimo. Išlaikyti egzanimui pasiliko vos tik du mėnesiu, o Amerikos lietuviai privalo tą egzaminą išlaikyti, jeigu jie tik nor kad Lietuva butų laisva, neprigulminga Lietuvos respublika.

Trumpu laiku jau susirinks Steigiamas Seimas ir Lietuvos kurimo darbas bus jau užbaigtas, o pasisekusi paskola bus tinkamiausiu Amerikos lietuvių vainiku šiai naujai Lietuvos respublikai. Todel pirkime visi ir visur, kur tk galima, tą musų tėvynės laisvės vainiką.

II. Kaip Žadama Išdalinti Pirkusiems Laisvės Bonai.

Visi stočių viršininkai prašomi yra sudaryti sąrašus visų žmonių, kurie per juos yra pirkę ir pilnai užsimokėję laisvės bonų. Tie sąrašai reikia prisiųsti patikrinimui į Lietuvos Misiją, kuri galės tuoj atatinkamą laisvės bonų skaičių parsiųsti ant rankų stoties iždininko išdalinimui. Žinoma, bus galima prisiųsti ir daugiau bonų, atsižvelgiant į tai, kiek bus žadama išparduoti. Kiekvienas perkąs boną tur but, kaip ir pirmiau užrašomas paskolos knygutėse, idant butų žinoma, kokia stotis kiek yra išpardavusi ir kokiu numeriu kiekvienas yra gavęs boną.

Kaip jau nesykį buvo skelbiama bonai parduodami už pinigus. Jeigu vietoje grynų pinigų kas nors įduoda Amerikos laisvės boną, tai atsižiurint į jo dabarties kainą pakeičiant jį Lietuvos laisvės bonu reikia nuo paskutinio nukirpti vienas, du ar tris kuponai iš eilės. Jeigu Amerikos bonas prekiuoja nemažiau 95 dol., tai vieną, jeigu prekiuoja nemažiau 90 dol., o ne daugiau 95 dol., tai du, jeigu prekiuoja mažiau 90 doliarių, tai tris kuponai. Kuponai kerpami iš eilės butent Liepos 1 dien., 1921 m., Liepos 1 dien., 1922 m. ir t. t. Negalima kirpti tolymesnių kuponų. Jeigu kas ima du ar daugiau bonų, tai negalima nukirpti kuponai nuo vieno bono už kokius 4 ar šešius metus, o nuo kitų bonų nieko nekirpti. Nukirptieji kuponai tur but kaip pinigai apskaitomi ir sugrąžinami Lietuvos Misijai, kuri turės pristatyti juos apyskaitom Lietuvos Vyriausybės.

III. Kada ir kaip bus Išmokami Nuošimčiai arba Procentai.

Už kiekvieną šimtą doliarių paskolos Lietuvos Iždas apsiėmęs yra kas met mokėti po penkis doliarius. Kuponai bus išmokami kas met po 1-mos Liepos mėn. Tas nuošimtis bus išmokamas nurodytose Amerikos bankose visuose didesniuose miestuose ir pas įvairius agentus. Todel lengva bus kas met tas nuošimtis atsiimti. Visi tie, kurie paėmę paskolos boną, bus sugrįžę Lietuvon, gaus išmokėjimą nuošimčių Lietuvos pinigais sulig kurso, kiek bus jų mokama už doliarį. Kiekvienas turįs šimtą doliarių boną gaus nuošimtį tiek Lietuvos pinigų, kiek jų bus mokama už penkius doliarius, o jeigu bus užtektinai apyvartoje doliarių, tai galės apmokėti ir doliariais. Bonų kuponas tai vis vien kaip pinigas. Kas jį turės tas gaus užmokesnį.

IV. Darykite Rokundas.

Kiekviena stotis yra prašoma vesti kas savaitę savo rokundas, idant butų matoma kiek kas savaitę nuperkama bonų. Reikia žymėti, kiek ikišiol yra išpirkta, kiek per savaitę yra nupirkta ir kiek iki kvotos užbaigimui reikia išpirkti. Tas savaitines žinias prašome prisiuntinėti į Lietuvos Misiją.

Lietuvos Misija.

L. G. D.

Amerikos lietuvi, ar tu žinai, kad tik tas kenčia vargą ir alkį, kuris neturi progos - medžiagos ir jiegos pasigaminti.

Ir žinai kam vargas - kam ne, bedalui - beturčiui blogiausia ir sunkiausia.

Nei tu, nei aš — vieni du, iš vargo ir skurdo desėtkus tukstančių našlaičių ir našlių neištrauksi ir nepapenėsi, bet tu ir aš — pasikvietę talkon daugiaus brolių ir seserų lietuvių galima be skriaudos sau ir savo šeimynos,— netik desėtką tukstančių našlaičių ir našlių nuo bado ir mirties išgelbėti, bet šimtus tukstančių.

Amerika turtinga, Amerikos pilietis turi pinigų ir tiems, kurie prie jo kreipėsi ir prašė davėt! ir duoda!

Mes-gi lietuviai iki šiol neprašėme, jis nežino musų vargo ir skurdo ir jis nemano jieškoti musų ir siųlyti pagalbą. Jis duos tik tada, kada tu, aš ir mes visi Amerikos lietuviai kreipsimės prie jo, prie amerikono, kuriam mes it tos skruzdės padėjome turtus susikrauti.

Tad vyrai ir moters, seni ir jauni — eiva drąsiai prie amerikono durų ir pabelskime garsiai.

Jau viena linksma žinutė praneša, kad "American Luteran Board for Relief in Europe" yra aplaikius nuo Centro L. G. D. laišką ir tuojaus pasiuntė savo pasiuntinį Lietuvon su tam tikra suma pinigų sušelpti Lietuvos našlaičius ir pavargėlius nuo karės nukentėjusius.

Kiek-gi tokių linksmų žinučių mes susilauksime, jei visos Amerikos lietuviai pradėtumėm belsti į duris amerikono.—

Užgirskite balsą dejuojančios motinos, paimk rankosna laišką ir nešk jį pirmam amerikonui pastoriui — tegul jis savo bažnyčioje kolektą padaro.

Eik, eik ir dar sykį eik, mesk savo neparangumą — belskis durysną amerikono. — **Dr. A. L. Graičiunas,**

Lietuviu Seimas Vilniuje

Rašo **Juozas Kačergius.**

(Tąsą).

Potam prezidijumas suteikė balsą delegatams, kurie dar nebuvo nė sykį išreiškę savo nuomonės laike "Lietuvių Seimo Vilniuje" Seredoje visų kalbos buvo aprubežiuotos laiku. Įžymių kalbėtojų seredoje ant estrados nebuvo.

Vėl Incidentas.

Reikia paminėti incidentą kunigo Stakelės su kunigu Laukaičiu.

Laike Seimo visuomet kunigai užstodavo kunigui Stakelei kelią ir neleisdavo ant estrados kalbėti. Paskutinę dieną Seimo prezidijumas suteikė balsą kunigui Stakelei, kuris kunigais buvo sulaikomas ir neleidžiamas pirmiaus kalbėti. Po pranešimui, kad kalbės kunigas Stakelė, tarp kunigų įvyko sujudimas norėjo nedaleisti kunigui Stakėlei kalbeti. Pirm pradedant kalbėti kunigui Stakelei, ant estrados pasirodė kunigas Laukaitis, idant kaip nors nedaleisti kunigui Stakelei kalbėti. Pirmiausia kunigas Laukaitis intrigavo prezidijumą, bet nieko pas prezidijumą nepelnęs, kunigas Laukaitis panorėjo pavartoti spėką ir nustumti šalin kunigą Stakelę nuo estrados ir tokiu budu neduoti jam kalbėti. Bet kunigas Stakelė, budamas tvirtas ir diktas vyras, nepasidavė kunigui Laukaičiui, kuris po nepasisekimui nustumti kunigą Stakelę, turėjo greitai išsinešdyti nuo estrados.

Reikia atminti, kad kunigas Stakelė tuomi laiku turėjo labai pairusius nervus, taigi ir kalbėti nebegalėjo taip kaip pridera kalbėtojui. Jisai pasakęs šiuos žodžius: "Aš pats esmi socialictas ir Jėzus Kristus taipgi buvo socialistas".. ėmė verkti ir tuomi užsibaigė jo kalba.

Po Stokelei kalbėjo jaunas darbininkas, žydas, iš Šiaulių. Jis sulyginęs visų tikėjimų dvasiškius, pavadino juos tinginiais ir parazitais darbininkų klesos. Po jo kalbai sekė aplodismentai.

Seredoje kalbėjo viena tarnaitė iš Vilniaus, kuri labai nusisundė del sunkaus ir vargingo padėjimo tarnaičių pas ponus Vilniuje.

Laike "Lietuvių Seimo Vilniuje" pasirodė lenkas vadovas "Polskiej Partyj Socijalistycznej", kuris norėjo paaišinki lenkiškai del lietuvių, nekalbančių lietuviškai, apie svarbumą momento tame laike. Del lenkiškos kalbos tuli pakėlė baisų triukšmą ir nebenorėjo daleisti lenkiškai kalbėti, bet galų-gale tapo nuraminti ir buvo suteiktas balsas lenkų agitatoriui kalbėti. Tai buvo paskutinis incidentas laike Seimo.

Seredoje, apie ketvirtą valandą po pietų užsibaigė kalbos ir diskusijos ir umai tapo perskaityti apkalbėti nutarimai del balsavimo.

Klerikalai Visai Nusmuko.

Prieš pat balsavimą priimtų nutarimų, kada Kairys, prezidijumo narys, pakilo nuo savo suolo perskaityti nutarimus, kunigai išėjo iš salės iki vienam, tiktai kunigas Bučys priverstas buvo laukti del pasirašymo po nutimais. Potam ir jisai tuojaus apleido Seimo salę. Bet ant kunigų demonstracijos Seimas jokios atybos neatkreipė.

Po nubalsavimui Seimo delegatų nutarimų, prezidijumas tuojaus suredegavo juos ir pasiuntė į Petro Vileišio spaustuvę atspausdinimui. Kadangi pats Vileišis nebenorėjo daleisti spausdinti savo spaustuvėje tokių radikalų nutarimų, tat keletas delegatų pripraše Vileišio spaustuvės darbininkus atspausdinti nutarimus. Nutarimai tuojaus tapo atspausdinti apie keletoj tukstančių ekzempliorių ir išdalinti delegatams, idant šie pastarieji parvežtų į namus ir paskleistų tarp žmonių, nebuvusių Seime.

(Pabaiga).

ATEITIN.

Laidotuvių maršas pasaulyje grojamas.
Nežinomas ženklas iš užgirių mojamas,
tai ženklas tamsus,
tai ženklas bauginsiąs gyvenimo niekšus
(visus.
Lyg tartum sparnai milžinų tik sapnuotie-
(ji,
lyg amžių siekimai žmonijai vaizduotieji—
pamojo plačiai,
ir linksta jau niekšų, pasaulio verteivių
(pečiai.
Laidotuvių maršas ateina garsėdamas,
ateina viltingais troškimais žavėdamas;
— Nubuskit visi!
Už kapo vergijos dienoja tikrybė šviesi!—
Ir daug, daug akių ateitin spinduliuojasi,
ir da daugiau džiausmo kiekvienas
(vaizduojasi!
Tai džiaugsmas tylių,
Širdingų, viltingų žmonijos giedrių spin-
18, VI, 1919 **Adomas Juodasai.** (dulių.

KRITUSIEM.

Kalę aukurą granito
Laisvės, Meilės ugniai degti,
Kirtę langą Laimės saulei
bakužėlėn amžius šviesti
Jųs pakritot...
Dreba rumai, griuva sostai,
aukso galvos žemę dengia,
ir sustoja lietis kraujas:
va, kaip pildo Vargo minios
Jusų žodį...
Draskė širdį plieno replėm,
muro rubais Jus dabino,
į mirties klaikynes trėmė,
kad kas gyvas negirdėtų
Jųsų balso...
Dreba rumai, griuva sostai,
aukso galvos žemę dengia,
ir sustoja lietis kraujas:
va, kaip pildo Vargo minios
Jųsų žodį...
Bet šlamėjo vėjas naktį,
ryte beržas atkartojo,
šaltis lange pažymėjo —
ir suprato jungo žmonės
Jusų giesmę...
Dreba rumai, griųva sostai,
aukso galvos žemę dengia,
ir sustoja lietis kraujas:
va, kaip pildo Vargo minios
Jusų žodį... **B. J.**

KOVA LAIMI!...

(Draugo Juozo Lukoševičiaus atminimui).

Amžius vargo, amžius skurdo,
badą alko, šaltį šalo,
ėjo baudžiavą — verguvę.
Laisvės saulės jie nematė,
laisvu oru nekvėpavo,
laisvo žodžio negirdėjo.—
Amžius dirbo prakaitavo,
turtą darė.
Sukos, šlaistės tamsios šmėklos:
vergo nuodus sielon leido —
taip pasauly juos auklėjo.
Švilpė kančius... Ponai duko...
Tuo jų darbą šie mokėjo,
taip pasauly juos mokino. —
Rambųs jaučiai jungą vilko,
kerštą taupė...
Maišto kirminas nerimo:
širdį graušė... protas knito,
pasipriešinti vadino.
Kilo minios tukstantinės,
vertė jungą šimtmetinį
kovą žutbutinę kėlė.
Dvasios galvos kovą vedė.
Kilnios dvasios kurt mokino
Laisvės ir lygybės runą.
Mušio gairės raudonavo.
Laisvo kraujo upės bėgo...
Bekovojant daug jų žuvo!...
Kovoj žuvo... Kova gimdo
Kova laimi!... **Draugas Vladas.**

("Aušr.")

E. GALVANAUSKAS.

Gimęs 1882 m., Vabalninkų par, Biršų apskrityje (buv. Panevėžio apskr.) 1902 m. baigė Mintaujos Realinę Mokyklą ir išlaikęs konkursinį egzaminą įstojo į Kalnų Inžinierių Institutą, Petrograde.

1905 m. E. Galvanauskas dalyvavo Lietuvos revoliucijoje vesdamas agitaciją ypač Panevėžio apskrityje ir vadovaudamas tos apygardos Valstiečių judėjimą. Panevėžio apielinkių Valstiečių nutarimai vėliaus buvo priimti pamatan Valstiečių Sąjungos, kuri susitvėrė Vilniuje seimo metu. E. Galvanauskas, kurs tame seime dalyvavo, buvo vienas pirmųjų iniciatorių ir tvėrėjų Valstiečių Sąjungos. Po Vilniaus suvažiavimo, Valstiečių Sąjungos kuopos pirmiausia susitvėrė tose Lietuvos dalyse, kuriuose E. GALVANAUSKAS varė politinį darbą. Reakcijai prasidėjus 1906 m. pradžioje, E. Galvanauskas buvo suimtas ir pasodintas Panevėžio kalėjiman, kuriame išsėdėjęs 3 mėn. pasiliuosavo ant parankos iki teismui. Kadangi jo kandidatura buvo pastatyta rinkimuose į antrąją dumą tai dvarininkams ir policijai prašant jam buvo pristatytas kitas apkaltinimas ir duotas įsakymas Teisingumo Ministerijos prokurorui vėl jį suimti ir nedaleisti dalyvauti tuos rinkimuose. E. Galvanausko draugai J. Sruoga, K. Matulis ir P. Žitkevičius buvo suimti ir nuteisti nuo 3 iki 6 m. sunkiųjų darbų bausmėm, E. Galvanauskui gi pasisekė išvažiuoti iš Petrogrado Finlandijon ir ten apsigyventi savo motinos vardu, Žukauskiu. Finlandijoje budamas nuo 1906 m. iki 1908 m. be savo specialiaus mokslo darbų, p. E. Galvanauskas rašė straipsnius ir papuliarias brašuras visokiomis slapyvardėmis, pav. "Juodkalnietis."

Dideliems areštams prasidėjus ir Finlandijoje E. Galvanauskas išvažiavo Belgijon Liegėc Universitetan, kur baigė kalnų inžinieriaus ir inžinieriaus elektrotechniko mokslus, ir iki 1913 m. darbavosi kaipo inžinierius Belgijoje. 1913 m. pabaigoje buvo Serbų valdžios pakviestas į kalnų departamentą, bet atvažiavęs Belgradan įstojo Francuzų keliatos bankų koncesijų kompanijon, kuri skolino Serbų valdžiai pinigus, ir tokiu budu išgavo dideles koncesijas gelžkelių statymo, miškų eksplotacijos kompanijos atstovu karo metu. Austrams ir Bulgarams užėmus Serbiją E. Galvanauskas turėjo trauktis su Serbų kariuomene per Albaniją ir Juodkalniją (Montonegro). Tas pasitraukimas tęsėsi 3 mėn., labai sunkiuose sąlygose. Iš visos Serbų kariuomenės (apie 300,000) pasiliko gyvų tik apie 75,000. Kitus sunaikino badas ir ligos. Gale savo kelionės mieste Skuteri (Albanijoje) E. Galvanauskas susirgo typhus ir tik ačiu francuzų ir italų ambasadorių rupesniui jo gyvybė buvo išgelbėta ir jis parvežtas paskutiniuoju Raudonojo Kryžiaus laivu Francijon (1916 m. pradžioje). Besidarbuodamas Paryžiuje vienoj iš didžiausių kompanijų, kaipo prekybos inžinierius elektrai pritaikinti kalnuose ir metalurgijai, E. Galvanauskas buvo Lietuvos Valdžios paskirtas Delegacijos Taikos Konferencijoj Paryžiuje nariu. Parvažiavęs iš Lucernos (Šveicarijos) Socialistų Konferencijos (1919 m.) Lietuvon atlankyti savo tėvyškę, E. Galvanauskas buvo Valstybės Prezidento pakviestas sudaryti naują kabinetą (darbo Kabinetą), koaliciniam kabinetui atsistatydinus.

Pranešimas.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE PRANEŠIMAS.

Patarimai Keliaujantiems Lietuvon.

1. Šiandien be jokių didelių sunkenybių kiekvienas gali gauti pasą arba afidavitą važiavimui Lietuvon. Kaip gauti šie dokumentai, skelbiame atskirai nurodymus apie pasų išgavimą.

Tuo tarpu gauname iš žmonių nusiskundimų, jog kai-kurie užmoka agentams ar šiaip pagelbininkams po dešimtį ir net po kelias dešimtis doliarių, kiti verčiami yra imti nuo bendrovių šėrų ir t. t. Nesuduokite išnaudoti. Rods už pagelbą išgavimui paso ar afidavito užtektų užmokėti du ar tris doliarius, jeigu jau žmogus patsai nemoka to darbo atlikti. Pati viza kaštuoja penkius doliarius, kitos išlaidos taip-pat nurodomos skelbimuose, kaip gauti pasus. Norintieji patįs išsiimti pasus, visados gali kreiptis prie Lietuvos Atstovybės ir gaus nurodymų.

2. Kiekvienas keliaująs Lietuvon privalo butinai užvizuoti savo dokumentus Lietuvos Atstovybėje. Neklausykite patarimų, kad galima važiuoti ir be vizos Francuzijon, Šveicarijon ar kitur ir iš ten jau gauti pati viza keliavimui Lietuvon. Kai-kurie buvo taip išvažiavę ir turėjo daug vargo ir iškaščių, iki galutinai gavo tokius leidimus.

3. Važiuoti Lietuvon tuo tarpu galima per Angliją, Daniją, Francuziją. Kaip girdėti, iš Anglijos žadama greitu laiku įtaisyti nuolatinį laivai, kurie vežš stačiai į Klaipėdą arba į Liepojų, bet tuo tarpu nėra dar tas kelias tvirtai nustatytas. Lygiu budu ir reguliaris važiavimas per Kopenhagą nėra dar susitvarkęs. Tuo tarpu daromos pastangos, kad įtaisyti nuolatinį važiavimą iš Amerikos stačiai į Klaipėdą arba Liepojų, bet iki šiol dar toksai kelias dėlei laivų stokos ir kitų priežasčių dar nėra galutinai nustatytas. Dauguma lietuvių todel keliauja per Franciją, per uostą Šerburgą arba Havrą į Paryžių, o iš ten važiuoja gelžkeliu per Vokietiją jau Lietuvon. Paryžiuje yra Lietuvos Pasiuntinybė — dabar jos nauja buveinė Legation de Lithuanie, 52 Avenue Klėber, Paris). (Telegramos adresas toksai: Lietuva, Paris).

Visiems Važiuojantiems per Paryžių galima duoti šiokių nurodymų:

1). Lietuviams grįžtantiems iš Amerikos Lietuvon per Franciją — per Paryžių — reikia žinoti, kad atvykus į Paryžių ta pat diena toliau važiuoti nėra galima dėlei visokių formališkumų ant vietos su pasais, kuriuos reikia užreikšti pasiuntinybėje ir miesto prefekturoje. Tuos visus formališkumus keliaujantiems Paryžiuje padeda atlikti tam tyčia skiriamas Lietuvos Įegacijos žmogus.

Bagažo draudžiama vežti daugiau 80 kilo.

Kiekvienas keleivis privalo turėti su savim vieną fotografiją, kurios reikalauja vokiečių atstovai vizuodami pasus. Keliaujančioms moterims sykiu su savo vyrais lengviau gaunama vizas iš vokiečių, jei moteris tur savo skyrium pasą su fotografija.

2). Iš uostų (Cherburg ar Havre) su keliauninkais traukinys ateina Paryžiun į stotį **St. Lazare** (Sait Lazare).

Į Lietuvą iš Paryžiaus keliaujama ekspresais iš stoties "Gare du Nord". Tad atvykus į stotį **St. Lazare** keliauninkam patogiausia išgavus savo daiktus iš traukinio ir muitinės, gabenti į stotį "Gare du Nord" ir čia juos "užčekiuoti" tolesniai kelionei. Daiktus gabenti imama ne "auto - texi", bet tam tikrus daiktams vežioti vežimus, čia pat nuo stoties durių, kaip kad Amerikoje vežiojama daiktus trokais. Į vieną tokį vežimą sukraunama galybės visokių keliauninkų bagažo. Tos stotįs viena nuo kitos ne arčiausia.

Apsirupinus su savo daiktais — ar tai stotyje "St. Lazare ar "Gare du Nord", kaip kam tinka, lengva, čia pat tu stočių apylinkėje rasti sau viešbutį. Mažesniuose viešbučiuose mokama į parą vienai ypatai nuo 7 iki 12 fr.

3). Nėra reikalo visam keliauninkų buriui iš viešbučio eiti, jieškoti Lietuvos Pasiuntinybės ir kiekvienam nešties užreikšti savo pasą. Lietuvos Pasiuntinybę lengvai gal atrasti 1 ar 2 žmogui, išrinktu iš viso burio. Jie gal surinkti visų kitų savo kelionės draugų ir draugių pasus ir juos atnešti Lietuvos Pasiuntinybėn.

4) Iš stoties St. Lazare į Lietuvos Pasiuntinybę netoli. Pesčiam kelionės 20 minučių, net mažiau. Iš stoties reikia čia pat surasti sau Šv. Augustino bažnyčią ir plecių (Pl. St. Augustin). Nuo to pleciaus dešinėn pusėn eina Boul. Haussman, jojo tąsa vadinas Av. de Friendland, ir jaja praeinama iki Triumfo Vartų (Ave.de Triumphe) ant pleciaus (Place de L'-Etoile).

Iš to pleciaus beveik priešais **kitoj** pusėj eina gatvė Avenue Kleber, o jos name po numeriu 52 yra Lietuvos Pasiuntinybės buveinė. Lietuvos Atstovu yra O. Milašius, o Pasiuntinybės Sekretorius yra kun. Dobužis.

J. Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

Atsišaukimas.

VAIKAI ŠAUKIASI DUONOS.

Beabejonės visiems yra žinoma, kad Lietuvoje randasi šimtai našlaičių, kurių tėvai žuvo kovoje už neprigulmingą Lietuvą arba kurie tapo atskirti nuo savo tėvų iš priežasties karo audros. Karo baisenybės, badas ir vargai išpilėšė šimtus tėvų ir motinų ir jų nelaimingi kudikiai pasiliko be globėjų. Lietuvos jaunutė valstybė, apkrauta visokiais valstybiniais darbais, neturi laiko ir medžiagos priderančiai aprupinti savo našlaičius. Delto mums ir vėl priseina ištiesti savo pagelbos ranką, kuri jau tiek kartu yra gausiai aukavusi įvairiems reikalams.

Skaitytojai gal tėmijo "Sandaroje" ir kituose laikraščiuose, kad Kaune yra įsteiga Lietuvos Moterų Globos Komitetas, kurio užduotimi yra rupinties už Lietuvos neprigulmybę žuvusių tėvų vaikais ir abelnai našlaičių likimu. Minėtas Komitetas iki šiol užsilaikė vien aukomis, bet nelaimingųjų skaičiui dauginanties, negalima tikėtis, kad Lietuvos Moterų Globos K-tas galės toliaus užsilaikyti vien iš vietinių aukų. Delei to, minėto Komiteto pirmininkė, ponia D. Šleževičienė ir atsišaukė į amerikiečius, prašydama aukų tokiam šventam ir butinai reikalingam tikslui.

Brooklyn'o, Elizabeth'o, Newark'o ir apielinkės moterys, išgirdę kudikėlių šauksmą, iniciatyva d-rės B. Bacevičienės iš Elizabeth, N. Y., tuojau sušaukė susirinkimą veikesniųjų moterų ir bematant Lietuvos našlaičiams surinko $350.00. Minėtus pinigus nuvežė Kaunan ir įteiks Lietuvos Moterų Globos K-to pirm., D. Šleževičienei, p. P. Norkus, kuris išvažiavo į Lietuvą 24 Bal.

Aukavusių vardai: $60.00 —d-rė J. Kaškevičienė; $50.00 — d-rė M. Micevičienė; po $25.00 — d-nės M. Misevičienė ir J. Valukienė, B. Daunorienė, K. Garšienė, M.W. Bučinskienė, J. Mažeikienė; po $10.00 — J. Mikolainienė, J. Masulavičienė, J. Ambrozevičienė, T. Kalibatas, M. Brazinskienė ir O. Liutvinienė; po $5.00 — R. Milerienė, S. Vaišnorienė, A. Steponaitienė, R. Norkiutė ir J. Račiuniutė.

Prie progos paskelbiam taipgi Daktarės A. Šliupiutės laišką, rašytą p. Bacevičienei, o patys skaitytojai galės matyti, kaip greita pagelba yra reikalinga. Laiško turinys: — "Miela d-rė Bacevičienė: — noriu išreikšti Tau didelę padėką už tuos $25.00, kuriuos atvežė p. V. K. Račkauskas. Tai buvo sunaudota pašalpai musų našlaičių. Tie pinigai rodosi krito iš dangaus. Musų vaikai prieglaudose daug vargsta — vien delto, kad stoka lėšų. Musų valstybės prieglauda yra labai subiednėjusi — daug visako truksta ir iš Tavo pinigų padarėm šiokią-tokią pradžią pagerinimo — tai yra užsakėm naujų lovų irtt. Amerikonai dar vis mus daug apdovanoja. Jeigu ne jie — tai nežinia koks butų likimas. Gauname cocao, pieno, ryžių, cukraus ir tt. Neseniai atsiuntė dovanai 13,000 porų batų, žekių ir tt. Bet šitie geri žmonės žada iškeliauti gegužės mėnesy, taip kad nuo jų daugiau neturime ką tikėtis. Bus blogai. Ar nebutų galima užinteresuoti Amerikos lietuvius sušelpti šiuos vaikus, nes čia doliariai reiškia didelę sumą markių ir galima čia pirkt daug pigiau negu Amerikoje."

Laiškas viską pasako. Taigi, motinos, tėvai, broliai ir sesutės, atsižvelgkit į Lietuvos našlaičių padėtį ir kiekvienas aukaukit sulyg savo išgalės! Lietuvos ateitis priklauso nuo šių našlaičių likimo, tad neleiskite išnykti busimiems Lietuvos piliečiams! Nuo jų priklausys musų brangios Lietuvos laisvės ir neprigulmybės palaikymas.

Gerb. J. Vileišis, Lietuvos atstovas Amerikoje, išgirdęs apie Amerikos moterų pradėtąji darbą, pasidžiaugė tuomi, ir pirmutinis iš vyrų paaukavo $5.00. Kas paseks gerb. J. Vileišį?

Iki Amerikoš Moterų Globos K-tas neišrinks oficialę valdybą, aukas siųskite Komiteto pirm. šiuo adresu: B. Bacevičienė, 161 Franklin St., Elizabeth, N. J.

Komiteto Nariai:
D-rė B. Bacevičienė,
D-rė M. Misevičienė,
D-rė J. Valukienė,
B. Daunorienė,
K. Garšvienė,
M. W. Bučinskienė,
P. Jurgeliutė.

The Lithuanian Weekly
"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
KASTANTAS NORKUS.

Advertising rates on application.
"SANDARA"
366 Broadway, So. Boston 27, Mass.

Savaitinis Laikraštis
SANDARA
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

SANDARA
366 Broadway, So. Boston 27, Mass.

Prisinčiami Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieros lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso pagal savo nuožiurą. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų grąžinimo, neikinama ir autoirams negrąžinama.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of Morch 3, 1879.

ATSISVEIKINIMO ŽODIS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Partija, be kapitalo įsigijusi nuosavą spaustuvę 1918 metuose, pergyveno sunkias valandas kol sustiprėjo iki dabartiniam laipsniui. Tik nuoširdžiai užinteresuoti ALTS. gerove sandariečiai žino kokiose sunkiose aplinkybėse prisiėjo skleisti Amerikos lietuviuose ALTS. idealus ir dirbti ALTS. principuose užbriežtą darbą del Lietuvos liaudies labo.

ALTS. organo "Sandaros" redagavimas perėjo į mano rankas sunkiausiose musų idėjos laikraščio dienose, rugsėjo mėnesyje, 1918. Penktasai ALTS. Partijos Seimas Bostone, lapkrityje, 1918, išrinko mane atsakomuoju ALTS. organo redaktorium. Sunkus ir atsakomingas ALTS. organo redagavimo darbas manęs nepailsino, nes mačiau, kad su kiekvienu išėjusiu iš spaudos "Sandaros" numeriu pasišventusių kovotojų už demoktinę musų tautos laisvę eilės žymiai didėjo.

Šeštasai ALTS. Partijos Seimas, lapkrityje, 1919, Waterbury, Conn., vėl vienbalsiai išrinko mane ALTS. organo redaktoriumi. Prisiėjo redaguot "Sandarą" laikuose, kuomet svarbiausi darbai del Lietuvos Amerikoje buvo atliekami. "Sandaros" reagavimas į tuos darbus ir jų rėmimas Amerikos lietuvių visuomenei yra žinomas. Musų darbą iš musų laikraščio žino ir Lietuvos lietuviai. Del griežtesnių "Sandaros" nusistatymų tuluose klausimuose susilaukta nemaža opozicijų iš kitų Partijų ir iš musų

Kastantas Norkus,
"Sandaros" Redaktorius.

Partijos atskirų elementų. Vienok bendra sandariečių mintis, bendri troškimai ir bendras darbas del lietuvių liaudies labo, dirbamas vaduojanties ALTS. principais įvairiose Amerikos lietuvių kolonijose, nedavė Sandaros priešininkams pakirsti jaunus jos pradus. Ir šiandien ALTS. Partijos idėjos, ačiu bendradarbiams ir veikėjams, sparčiai prigyja musų liaudyje.

Prie Sandaros Partijos yra maža dalelė elemento, įsivaisdinančio galę autoritetingo "vadovavimo". Del savo griežto nusistatymo prieš atžagareivių darbus "Sandara" nekartą susilaukė "kritikos" iš to elemento pusės. Buvo stelbiamas "Sandaros" autoritetas etc. Nesmagu buvo "Sandaros" redaktoriui, bendradarbiams ir demokratinės tautos laisvės kovotojams — ALTS. nariams. Bet paskutiniu laiku apreikštas sandariečių savarankiškumas ir "autoritetingus vadus" privertė skaityties su Sandaros Partijos tvarka. Reikia manyti, kad dabar Sandaros Partija dar sparčiau bujos ir jos darbai bus našesni.

Sulyg mano paduotos rezignacijos nuo šio numerio "Sandaros" redagavimas pereina į gerbiamo **Vinco Šliakio (Stagaro)** rankas, kuris yra pasidarbavęs lietuvių literaturoje parašydamas ir sulietuvindamas daug veikalų. Originaliai jo veikalai yra "Lietuviškas Milionierius", "Pirmoji Gegužės", "Elgėtos Duktė", "Du Muzikantu" ir kiti. Sulietuvinta Quo Vadis" ir kiti. Gerb. V. Šliakys redagavo "Darbininkų Vyltį". V. Šliakio asmenyje "Sandara" susilaukė gabaus literato.

Balandžio 30 dieną aš padaviau valdžiai prašymą del leidimo išvažiuot iš Suvienytų Valstijų. Kaip tik gausiu leidimą ir atliksiu bylos reikalus — važiuosiu į tėvynę - Lietuvą, kurią laike šios karės aš mačiau paskendusią techniškos perkunijos liepsnų verpetuose ir buvau tarpe vaitojančių nelaimingų karės aukų — pavergtų musų tautos žmonių-lietuvių.

Per neatlaidžią amžių kovą, ašaras ir kraują musų brolių paliuosavo Lietuvą iš svetimų budelių vergijos ir tveria demokratinę Lietuvos respubliką. Tas darbas reikalauja daug jiegų ir pasišventimo, tuom labiau, kad Lietuva dar neatsitaisė iš materialio sunaikinimo ir kad pačių lietuvių tarpe atsiranda "autoritetingos klikos", žudančios demokratinės Lietuvos Respublikos idealus, nuodijančios jaunos Lietuvos gyvybę.

Musų protėvių, tėvų ir musų pačių didžiausis troškimas buvo išvysti lietuvių tautą pasiliuosuojant iš vergijos. Gi šiandien, vieton cariškų gerbų, Lietuvoje laisvai plevėsuoja trispalvė Lietuvos vėliava. Patys musų broliai tėvynėje šeimininkauja, savo teises gina. Kas per lietuviai mes butume, jeigu amžinai išsižadėtume savo šalies, jos gamtos ir tų žmonių, kurie vergijoje budami, mus išaugino, mums laisvės troško, Lietuvą iš svetimų vergijos išvadavo ir dabar laukia, kad mes sugrįžtume ir pagelbėtume karės viesulos sugriautus Lietuvos kaimus ir miestus atstatyti.

Kol išvažiavimui reikalingi formalumai bus atlikti, aplankysiu tulas kolonijas ir gyvu žodžiu pasidalinsiu su broliais Amerikos lietuviais, o paskui lauksiu pasimatymo Nemuno ir Šešupės, kvepiančių laukų ir pievų, ošiančių girių ir sodų mums prigimtoje šalyje - Lietuvoje.

Su tikra pagarba,

Kastantas Norkus.

Apžvalga.

Žemė Kariškiams.

Trakų apskrities Kruonių val. Šventenykų drave žemės gavo — 1) kareivis Peliksas Zasistanavičius — 20 deš., 2) Kareivis Juozas Kerševičius — 19 deš., žuvusio kareivio tėvas Ignas Malinauskas — 20 deš.

Trakų apskr., Kaišedorų val. Jodiškės dv.: 4) kareivis Petras Stanionis — 19 deš., žuvusio kareivio motiJieva Jusukonienė — 20 deš. Visi augščiau įvardyti kareiviai ar jų tėvai be žemės dar gavo po 50 pudų vasarojaus, 20 pudų rugių ir po 100 kelmų.

Mariampolės apskrities gavo žemės žuvusių kareivių tėvai: 6) Juozas Šilaitis — Mikališkio dvare, 7) Juozas Kazlauskas — Javaravo dvare, 8) Kazys Litraitis — Liudvinavo dvare. — Žuvusiųjų savanorių tėvai: 9) Jonas Pažera — Mikališkio dvare, 10) Antanas Pauža—Mikališkio dvare, 11) Juozas Ledas —Mikališkio dvare, 12) Vladas Aleksynas — Igliškio dv., 13) Federas Mikalauskas — Igliškio dv., 14) Mikas Kumauskas — Igliškio dvare, 15) Juozas Mikalauskas — Igliškio dv., 16) Antanas Juodinukas — Igliškio dv., 17) Jonas Kriščiunas — Naujo dvare, 18) Juozas Mantvila — Javaravo dv., 19) Stasys Žilinskas — Javaravo dv., 20) Juozas Kizelevičius — Liudvinavo dv. Gavę žinių kiek kuris kareivių gavo žemės, sužinoję — pranešime. ("K. Ž.").

Riaušininkų Teismas.

Už dalyvavimą priešvalstybiniam š. m. vasario m. 22 - 23 d. d. sukilime šie kareiviai atiduoti Ypatingam Karo Teismui:

Š. m. vasario mėn. 29 d.:

Artilerijos pulko: 1) Štabo puskarininkas Antanas Kriaučiunas, kaltinamas tame, kad laike sukilimo 1920 m., vasario 22-23 d. varė kareivius prie patrankų šaudyt į kariuomenę einančią malšinti sukilėlių ir kurstė kareivius areštuoti savo viršininkus karininkus, 2) puskarininkas Martynas Jasmaitis, kaltinamas tame,kad prisidėjo prie sukilėlių komiteto ir išvaikė kareivius, nenorėjusius duot suareštuot pulko vadą; 3) Muzikantų komandos kareiviai: Perlis Maksas, Cimermanas Augustas ir pulko štabo kareivis Jarmokas Eduardas, kaltinami tame,kad vasario 23 d. rytmety jie šaudė iš šautuvų į kariuomenę, einančią malšinti sukilėlių; 4) 7-os batarėjos kareivis Povilas Stašiškis, kaltinamas tame, kad prisidėjo prie sukilėlių komiteto ir ėjo žvalgo pareigas ir 5) 8-os batarėjos kareivis Pranas Lukoševičius, kaltinamas tame, kad prisidėjo prie sukilėlių komiteto ir nešė sargybą prie areštuotojo Vyriausio Karo Vado. Jų visų nusidėjimas yra įmatytas 110, 112 str. XXII Karo įst. kn. ir 14 p. § 12 Karo Teismo įst.

Š. m. kovo mėn. 2 dieną:

Aviacijos dalies: Specialistų komandos kareiviai: 1) Predkelis Bronius, 2) Skaisgiris Vincas,3) Lukoševičius Adolfas, 4) Lvovas Mikas, 5) Matviejevas Jonas ir Rikiuotės kuopos kareiviai: 6) Ingaunis Antanas, 7) Stankaitis Domininkas, 8) Mackevičius Jonas, 9) Uljaševičius Leiba, 10) Puželis Juozas ir 11) Danielius Petras, kaltinami aktingame prisidėjime ir dalyvavime vasario 22-23 d. sukilime, velime prievartos agitacijos, prievartos keliu apsiginklavime ir karininkų nuginklavime. Visų nusidėjimas įmatytas 110 str. XXII Karo Įst.kn. ir 14 p. §12 Karo Teismo Įstatų.

Š. m. kovo mėn 10 d.:

Artilerijos pulko: 1) 8-os batarėjos puskarininkas Mickeliunas Petras; 2) Štabo puskarininkas Visgirda Domininkas; 3) Štabo kareivis Kušneris Maksas ir 4) 1-os Gaubicų batarėjos puskarininkas Banišauskas Balys, kaltinami tame, kad jie: a) agitacijos budu sukėlė tarp Artilerijos pulko kareivių maištą su tikslu pasipriešinti viršininkams, suardyti tarnybos priedermes ir sudaryti priešvalstybinį sukilimą; priėmė atatinkamus žygius maištininkų apginklavimui; c) š. m. vasario 22-23 dieną pakėlė ginkluotą sukilimą; d. 21-23 organizavo maištininkų komitetą, įeidami į jo sąstatą su atsakomingomis pareigomis ir vadovavo sukilime. Visų nusidedamasis darbas įmatytas 110 str. XXII. K. Įst. kn. ir pun. 14 § 12 Karo Teismo Įstatų.

1-mo Raitelių pulko Vadui įsakau pravest išsemtą kvotą apie dalyvavimą Raitelių pulko kareivių sukilime š.m. vasario 22-23 d. ir nusikaltusiems p. 14 § 12 Kar. Teismo. Įst. išnagrinėjimui ir nusprendimui jų bylų sudaryti prie pulko Karo Teismą,kitus nusikaltėlius, kurių nusidėjimas nėra aiškus ir reikalingas tardymo — pavesti Armijos Teismo Valstybės Gynėjui.

Pulko Teismui prie Kauno m. komendaturos įsakau eiti Karo (lauko) Teismo pareigas ir išnagrinėti bylas miesto kuopos kareivių prisidėjusių prie sukilimo š. m. vasario 22-23 dieną.

4-jo pėst. pulko Teismui įsakau eiti Karo (lauko) Teismo pareigas ir išnagrinėti bylas Artilerijos pulko 6-os batarėjos kareivių, traukiamų karo teisman už prisidėjimą prie vasario mėnesio sukilimo.

L. K. Įs. Nr. 276.

Skelbiu patvirtintus Ypatingus Karo Teismo sprendimus:

a) apie Artilerijos pulko kareivius: Antaną Kriaučiuną, Martyną Jasmaitį, Perlį Maksą, Cimermaną Augustą, Jarmoką Eduardą, Povilą Stašiškį ir Praną Lukoševičių:

1920 m. kovo mėn. 2 dieną Ypatingas Karo Teismas, išnagrinėjęs minėtų kareivių bylą, pripažino juos kaltais iš 110 str. XXII K. įst. kn. p. 14 § 12 Karo Teis. Įst. ir nusprendė: **Perlį Maksą, Cimermaną Augustą** ir **Eduardą Jarmoką nubausti mirties bausme;** nubausti **Kriaučiuną Antaną — 4 mėtais kalėjimo,** o **Stašiškį Povilą** ir **Lukoševičių Praną — 2 metais kalėjimo** su visomis pasekmėmis iš 52 str. XXII K. Į. kn. ir 3) **Jasmaitį Martyną — pripažinti nekaltu ir išteisinti.**

P a s t a b a : Yp. Karo Teis. nusprendimas 1920 m. kovo 2 dienos.

Perliui Maksui, Cimermanui Augustui Valstybės Prezidento ir Jarmokui Eduardui Vyriausiojo Kariuomenės Vado malonimi dovanota gyvybė ir mirties bausmė pakeista sunkiųjų darbų kalėjimu iki gyvos galvos.

P a s t a b a : Rezoliucija Valstybės Prezidento 19-20 m. kovo 6 d. ir Vyr. Kariuom. Vado 1920 m. kovo 4 d.

b) Apie Aviacijos Dalies kareivius: Ingaunį Antaną Mockevičių Joną,Puželį Juozą ir Danielių Petrą.

1920 m. kovo 7 d. Ypat. karo Teismas išnagrinėjęs minimų bylą nusprendė 1) **Ingaunį Antaną** pripažinti kaltų iš 110 str. XXII K. Į. kn. ir 14 p. § 12 K. Teis. Įst. ir **nubausti sunkiųjų darbų kalėjimu iki gyvos galvos** su visomis šios bausmės pasekmėmis; 2) **Danielių Petrą** pripažinti kaltu iš III str. XXII. K. Į. kn. ir **nubausti 4 metams sunkiųjų darbų kalėjimu** su atėmimu visų teisių; 3) **Puzelį Juozą** pripažinti kaltu iš III. str. XXII. K. Į. kn. ir **nubausti 1 metais 4 mėnesiais sunkiųjų darbų kalėjimo** ir 4) **Mackevičių Joną** pripažinti kaltu i. III. str. XXII. K. Į. kn. ir nubausti 3 mėnesiais kalėjimo, atimti kariškio teises.

P a s t a b a : Yp. Karo Teismo nusprendimas 1920 m. kovo 7 d.

c) Apie Artilerijos pulko kareivius: Mickeliuną Petrą, Visgirdą Domininką, Kušnerį Maksą ir Banišauską Balį:

1920 metų kovo 10 dieną Ypatingas Karo Teismas išnagrinėjęs minimų kareivių bylą pripažino juos kaltais iš 110 str. XXII. Kar. Įs. kn. ir **nusprendė: Mickeliuną Petrą, Visgirdą Domininką, Kušnerį Maksą ir Banišauską Balį nubausti mirties bausme su atėmimu jų visų piliečio teisių.**

P a s t a b a : Yp. Karo Teis. nusprendimas 1920 m. kovo 10 d.

Nusprendimas įvykdintas š. m. kovo 12 dieną, 4 val. 45 m. ryto. (Aktas iš 1920-III-12 d.).

L. K. Įs. Nr. 279.
("K. Ž.").

Dvasiški Tėvai — Politiški Ambasadoriai.

Berlyne ambasadoriauja kunigas Puryckis. Nors jis vadinasi filosofijos daktaru, bet jo draugai sako, kad jis nežino nė į kiek skyrių filosofija dalinasi.

Paryžiuje nominaliai ambasadoriaus vietą užima visai nemokantis lietuvių kalbos rašytojas Milošius. Tokiu budu Paryžiuje lietuviškus veikalus veda kunigas Dabužinskas.

Mums pranešama iš Europos, kad Lietuvos kunigai planavo Lietuvos atstovu Amerikoje pasodinti kunigą Mironą, adv. Jono Vileišio vieton. Vienok, pasitaręs su Amerikos lietuvių kunigais, kun. Mironas dirba klerikalų partijai. Dabar gavome pranešimą, kad Vileišio vieton planuojama atsiųsti kunigas Narjauskas.

Jeigu gerbiamas Vileišis negal ilgiau buti Amerikoje, tat Lietuvos valdžia vardan Paskolos pasisekimo, turėtų atsiųsti teisių ir finansų reikalų žinovą, bet ne kunigą.

Bepartyvumas ir "Bepartyvumas".

Kuomet mes pranešėme, kad Amerikoje bepartyviais lietuviais save vadina tie, kurie neįstengia suprast nė vienos partijos programos, "Amerikos Lietuvis" padarė išvedimą, buk bepartyviai yra ne tie, ką nesupranta nė vienos partijos programos, bet tie, kurie supranta ir pažįsta kelių partijų programus.

"Amerikos Lietuvis" sako,

kad "Sandara" ir "Tėvynė" yra arčiau socialistų liaudininkų, o "Lietuva" ir "Vienybė Lietuvninkų" linkę prie Europos "pažangiečių", prie kurių priklauso ir klerikalų šulai. Del to, esą, nėra harmonijos "vidurinėje sriovėje", sako "A. L."

Kas-link "Sandaros", tat "Sandara" griežtai laikosi Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Partijos principų ir jų "pagrąžinimui" internacionalių žodžių nejieško. "Tėvynė" yra pašalpinės S-LA. organizacijos organas, o jeigu jos redaktoriai prielankiai atsiliepia apie "Sandarą", tat tik del to, kad jie matė ir mato jogei Sandara ėjo ir eina tiesingu keliu darbe del lietuvių liaudies labo.

Stoka harmonijos "vidurinėje sriovėje" yra ir del to, kad šios sriovės laikraščių redaktoriai niekuomet neturi susivažiavimų, bet tik sėdėdami tarp keturių sienų iš laikraščių ir laiškų dienos klausimuose nusistato ir minių upą sprendžia.

"Amerikos Lietuvio" teorija, kas-link bepartyvių tinka Europos lietuvių bepartyvių grupės ir "Am. Lietuvio" redakcijos nusistatymo apibudinimui,bet ji nepritaikoma prie tų "bepartyvių", kuriuos, tokiais save vadinant, mes kritikuojame.

Jaučia Kaltybę.

Kuomet mes pasakėme, kad "Naujienų" redaktorius "įsismarkavimas" visai bereikalingai Bostonan pasiųstas, tat "V. L.", tai pavadino nužemintu pasiteisinimu ir sako:

"Ištikro žingeidu butų žinoti kur tas "įsismarkavimas" turėjo but pasiųstas, jei jam ne vieta Bostone."

Paaiškiname: Jis turėjo pasilikt ant Halsted Strasse.

"V. L." Gelbsti Klerikalams.

"Sandaros" redakcijoje guli keliolika laiškų, reiškiančių protestą prieš tuos elementus, kurie nešiodami tautininkų vardą buvo nusigrįžę nuo "Sandaros", kuomet "Sandara" buvo silpname stovyje. (Ištraukas iš vieno šiame No. paduodame): Tie elementai tai nė narystės mokesčių nemokėjo, bet tik laukė demokratinės Sandaros Partijos žlugimo. Bet kuomet Sandara pergalėjo visus nedateklius ir platesnėje skalėje pradėjo veikti ALTS. **principuose užbriežta darbą del lietuvių liaudies labo,** tat "V. L." pradėjo užsipuldinėt ant "Sandaros" ir ėmė klaust "Kur link eina ALT. Sandara". Bet kuomet Sandara organizavosi, kuomet savo idėjas — idėjas demokratinės tautos laisvės ir gerbuvio, skleidė miniose, kuomet Sandaros darbininkai be algų dirbo — tuomet ponai iš "V. L.", neklausė, kur - link eina ALTS. ir pats jos redaktorius, narystės mokesčius apie metą buvo užvilkęs. Mat tikėjosi, kad jau nereikės...

Bet kuomet Amerikos lietuvių kolonijose radosi veiklių, pasišventusių demokratinės tautos laisvės kovotojų ir ALTS. principų skleidėjų, kuomet sandariečių eilės sudarė reikšmingą jiegą, kuomet patys sandariečiai pradėjo kontroliuoti savo dirbamus darbus ir pareikalavo, kad sandariečių rankomis žarijas žarstantieji "tarybininkai" prisilaikytų demokratybės ir nesityčiotų iš sandariečių darbų vaisių — pasivadinusieji tautininkais žmonės savo spaudoje apšaukė Sandaros veikėjus maksimališkos taktikos pildytojais etc. Tai sunku buvo kentėt Sandarai ir sandariečiams. Sunku buvo žiurėt, kaip keistos orijentacijos žmonės skaldo sandariečių pajiegas.

"V. L." sako ,kad kun. Mironas yra Lietuvos valdžios kurjeras. Bet juk valdžia turi but Lietuvos darbo žmonių reikalų gynėja ir jos kurjeras turėtų taip elgtis. Vienok mes matome kunigą Mironą seimaujant Am. liet. **kunigų seime ir neteisingai perstatant musų idėjos žmones Lietuvoje.** Mums rašo iš Lowell, Mass., kad tos kolonijos klebonas, po pasimatymo su kun. Mironu, paskelbė parapijonams, **buk kun. Mironas atvažiavęs pertikrinti Lietuvos Misiją, ar ji teisingai dirba.** Juk tokis kunigo skelbimas vien tik **kenkia Lietuvos Laisvės Paskolai.**

Yra ir daugiau dalykų apie tai, kad kun. Mironas ne kurjero pareigas pildo, bet klerikalų politikai tarnauja. Vienok mums parašius apie tai "V. L." tuoj pasakys,kad mes netaktingai elgiamės, o klerikalams tokio pasakymo tik ir reikia...

M. Tuinyla Suareštuotas.

Krosnos valsčiaus komiteto rinkimų į Steigiamąjį Seimą pirmininkas, Mykolas Tuinyla, rašo savo broliui Jonui Tuinylai, Bostone,kad balandžio 3, 1920, Lietuvos klerikalų - kunigų pastangomis jis tapo suareštuotas ir įmestas į Mariampolės kalėjimą. Nagrynės Augščiausis Žvalgybos Skyrius Kaune.

M. Tuinyla rašo, kad jį areštavę del tilpusio jo laiško Amerikos lietuvių laikraščiuose, kur jis buvo pažymėtas kaipo bolševikas. M. Tuinyla rašo, kad jis bolševiku niekuomet nėsa buvęs ir prašo, kad laikraščiai, kurie jį tokiu vadino — atšauktų. Primesdamas Amerikos lietuvių laikraščiams nerimtumą M. Tuinyla dabar rašo: "Ypač turiu pažymėti "Laisvę", kuriai niekad nestokuoja pamazgų pilt ant mano galvos, nepaisant to, kad ji pati yra kalta."

M. Tuinyla pažymi, kad "krikščionys - demokratai" vartoja bjauriausias priemones savo tikslų atsiekimui.

Letgalių Krašte Du Broliai Papjovė ir Suvalgė Trečią Brolį.

"Kariškių Žodyje" iš balandžio 1, 1920, skaitome:

Latvių noras sujungti Lietgalius su Latviais išsipildė. Visas kraštas nuo bolševikų jau atvaduotas ir Latvių kariuomenei nėra reikalo toliau kariauti. Dabar jau einama prie taikos su rusais.

Traugdamies iš Lietgalių bolševikai nieko nesigailėjo. Visas ukio ir pramonės mašinas išgabeno į Ž. Naugardą. Knygas ir šiaip dokumentus sudegino vietoje. Bebėgdami paėmė daug piliečių įkaitais. Gyventojų turto pagrobė už milijonus rublių. Vienu žodžiu ėmė, plėšė, vežė ką tik galėjo. Del duonos kąsnelio dažnai nužudydavo žmogų.

Bolševikams esant, gyvenimas Lietgaliuos darėsi kas kart nepakančiamėmis. Pudas miltų jau kainavo 15,-000 rub., silkė 200 r., svaras bulbinių miltų 150 rub., svaras raguočių gyvulių mėsas 350 rub. Parduot nieko negalėjo. Kai kuriuose valsčiuose jau buvo pradėjęs siausti tikras badas. Rožd-vario valsčiuje vienam kaime du broliai papiauna mažesnįjį tretįjį brolį, išverda ir suvalgo. Tai yra tikras atsitikimas: vaiko galva, kaulai nufotografuoti ir tebėra pas vietos komendantą.

Latviams dabar priseina viskas griuvėsiuos atstatyt. Pirmiausia jie griebėsi suorganizuot Lietgalių krašte savivaldybes. Jau visur eina rinkimai. Kad lietgalius patraukti prie latvių, važinėja Latvių valdžios bei visuomenės atstovai. Miestuos, miesteliuos jie daro mitingus, susirinkimus, kuriuose nurodoma latvių siekiai Lietgaliuos, pirmieji jų uždaviniai, kaip šalį organizuoti ir t. t.

Lietgaliai savo kovoje su rusinimu ir lenkinimu žymiai pasidavė svetimai įtakai. Lietgalių kalbon apsčiai išsimaišė rusų, lenkų ir gudų žodžių. Tautinio susipratimo pas juos maža. Jie labiau surišti katalikų tikėjimu, o ne tautybe. Ačiu bažnyčiai lietgaliai pajėgė išlaikyti savo kalbą ir papročius. Tose vietose, kur bažnyčia turėjo maža įtakos — lietgaliai surusėjo. Taip atsitiko apie Polocką ir Drisą. Lietgalių miestuose gyvena daug žydų.

Lietgaliai iki šiol neturi savo mokyklų. Rusų biurokratija buvo paėmus netik visą valdymą, bet ir švietimo darbą. Lietgalis savo prigimtą kalbą galėjo tik savo namuose ir bažnyčioje vartoti. Latviai, kad patraukti, arba, tikrai sakant, kad greičiau sulatvinti lietgalius, steigia ten tautines mokyklas,kuriose bus mokoma latvių ir lietgalių kalba. Tik tam darbui varyti truksta žmonių. Užtat Latvių valdžia jau įsteigė mokytojų seminarijas, kurios bus priimami asmenys su mažu išsilavinimu.

Šiandien Lietgalių kulturos departamentas paskelbė konkursą lietgalių rašytojams; Rezeknėj šaukia jų suvažiavimą. Lietgalių kraštą jau spėjo paliesti ir partijų agitacijų deliai rinkimų į Steigiamąjį Seimą. Kandidatų į Steigiamąjį Seimą sąrašai jau paruošti.

Albė.

("Kariškių Žodis.").

REDAKCIJOS ATSAK.

J. P. Povilaitis, Norwood, Mass. — Straipsnį gavome, peržiurėsime.

Korespondentui S. A. iš Worcester, Mass. — Kuomet Tamsta perrašote žinią iš Lietuovs laikraščių,tai turėtute prisiųsdami pažymėti, kad nesiųsti kaipo savo straipsnį. Jusų straipsnis imtas iš "Santaros" No. 8-to ir Jusų aprašomas dalykas "Sandaroje" jau buvo pažymėtas.

P. Bubakas, Lawrence, Mass. — Apie "naują pajiegą" turėtute daugiau paaiškint.

J. Mickevičius, Wilkes Barre, Pa., **S. Raila,** So. Norwalk, Conn., **J. Masiliunas,** New Haven, Conn., **K. Kalvelis,** Lewiston, Me., **M. Kudarauskas,** Hudson, Mass., **L. Barkauskas,** Cambridge, Mass., **B. Juodris,** Montello, Mass., **A. Kučikas,** So. Boston, Mass., **F. J. Žuris,** So. Boston, Mass., **S. Minkus,** Westfield, Mass.,**K. Blažaitis,** Waterbury, Conn., **A. Jankevičius,** So. Bostone, **O. Kudrevičius,** So. Bostone, **L. J. Vitkauskas,** Waterbury, Conn., **B. K. Jankevičius,** Cleveland, Ohio, **R. Kruopis,** Clev., Ohio, **K. Kinderas,** Newburyport, Mass., **P. Petronis,** Rochester, N.Y., **J. B. Gailius,** So. Bostone. — Pasinaudoję laiškų iš Lietuvos turiniu, prisiųstus "Sandarai" laiškus Jums sugrąžinome. Už prisiuntimą ačiu.

MUZIKOS MYLĖTOJAMS.

Nauji ir gražųs muzik. veikalaigaidos su žodžiais del piano:

1. **"Pas darželį trys mergelės"** duetas. Kaina ....50c.
2. **"Esu ant šio Svieto"** solo.. 50c.
3. **"Lietuva brangi" solo** ..... 50c.
4. **"Kas nuramys man širdelę"** duetas. Kaina ..... 50c.

Užsisakant šiuos veikalus, kartu reikia siųsti ir pinigus per Money Orredį arba registruotam laiške, (stampų nesiųskite). Išleidėjo vardu:

J. A. ŽEMAITIS,

315 So. West St., Shenandoah, Pa.

Piejieškau Juozapo Butkia, paeina iš Kauno rėdybos, Juzintų valsčiaus Raugių kaimo. Pirmiaus gyveno Chicago, Ill. Meldžiu atsišaukti, turiu svarbių reikalų.

Boles. Verba,

316 Second St., Harrison, N. J.

TIK VYRAMS. Turime labai dailių paveikslų. kurių iki šiolei nėsate matę. Prisiųskite vieną doliarį, o 10 tokių paveikslų aplaikysite.

P. LEBEDNIKAS,

R. S. S., Rutland, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

DR. J. JONIKAITIS

Chirurgas ir Gydytojas

495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Tel. S. B. 1771.

Valandos:

Nuo 9 iki 11-tos iš ryto

Nuo 1 iki 3 po pietų

Nuo 7 iki 9 vakare.

Massachusetts Valstija, Apšvietos Departamentas

SKYRIUS IMIGRACIJOS IR AMERIKONIZACIJOS

Raštinė: 213 STATE HOUSE, BOSTON.

Valstija įsteigė

INFORMACIJŲ BIURĄ, SUTEIKIMUI DOVANAI PATARIMUS IR NURODYMUS DEL ATEIVIŲ.

Vertėjai suteikiami del tu, kurie nemoka anglų kalbos. Suteikiami pagelbininkai del išpildymo legališkų popierų. Neteisingos bylos ištiremos. Patarimai del išsiėmimo pilietystės popierų.

Ateik asmeniškai, jeigu negali pats pributi, rašyk. **Atdara** pasdien nuo 9-tos ryto iki 5-tos val. po pietų. Subatoms nuo 9-tos ryto iki 12 val. pietų.

SKYRIAI RANDASI:

261 **Hanover St., Boston:** Penedėliais, Utarninkais, Seredoms ir Ketvergais nuo 7 iki 9 v. vakare.

610 **Purchase St., New Bedford,Mass.**

258 **South Main St., Fall River:** Panedėliais, Seredoms ir Ketvergais nuo 9 ryto iki 9 val. vakaro.

18 **Worthington St., Springfield, Mass.**

MAGDE. "Ak, kaip man nežti galvą! Išbandžiau visokius mazgojimus, trinkimus, muilavimus — ir viskas tas vieko nepagelbėjo nuo tu bjauriu pleiskanu... Man gėda net daroši!"

MARE. "Na, tai kam tau kest bereikalingai! Žiurėk, kokie mano plaukai gražus, švelnus ir čysti. O tai todėl, kad aš vartoju RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne!! Ar kvepiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausis plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą neniežinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanas! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskanas, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.

Nusipirkte šiąnakt RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kaštuos tik 65c., bet jus sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei negausite jusų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pačto markėmis, ar money order šiokiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Lietuviu Instaiga

BALTIC STATES FINANCE CORPORATION

(INKORPORUOTA MASS. VASTIJOJE)

CAPITAL STOCK $100,000,00

ŠI KORPORACIJA LIKOSI SUTVERTA GERESNIAM APRUPINIMUI KELIAUJANČIŲ LIETUVON LIETUVIŲ REIKALŲ.

Parduodam Laivakortes, Siunčiam Pinigus į Lietuvą

ir į Visas Pasaulio Dalis

KURIE MANOT VAŽIUOT Į LIETUVĄ.

Pirkit laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietos ant laivų. Laivai išeis šioms dienoms sekančiai:

Gegužės 8 dieną į Hamburgą
" 22 " "
Birželio 19 d. į Hamburgą
Liepos 3.. " "
" 31 " "

Nuvažiavę į Hamburgą lengvai pasieksite Lietuvą; užsisakydami laivakortę prisiųskite $25.00. Pasportus mes parupinsime. Visais reikalais kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORPORANION

Corner Broadway & E Street, South Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

CHICAGO, ILL.

Rezoliucija Del Lietuvos Piliečių Teisių.

CHICAGO, ILL. — Besiartinant rinkimams į Lietuvos Steigiamąjį Seimą visų balsais išneštomis rezoliucijomis apreiškiame, kad kovosime, kol pasiliuosuosime nuo svetimų tautų pavergimo ir išgausime nepriklausomybę musų tėvynei. Todel mes geidžiame, dabar, besiartinant Lietuvos Steigiamajam Seimui, kad Lietuva butų tikrai demokratinga žmonių valdoma šalis ir kad parodžius, kokios tvarkos mes Amerikos lietuviai, jai geidžiame ir, kad bent šituo budu prisidėjus prie sustatymo tinkamų darbo žmonėms pamatų Lietuvos Valstybėje.

Todel ir Susivienyjimas Brolių Lietuvių laikytame savo mėnesiniame susirinkime, balandžio 10 d., 1920 m., A. Valinčiaus svetainėje, 1732 S. Union Ave., nemažiau jausdami reikalo, nutarė pareikšti Lietuvos demokratinei respublikai, kad šitoki punktai Lietuvos Steigiamojo Seimo butų priimti ir indėti Lietuvos Valstybės konstitucijon:

1. Laisvė žodžio, spaudos, susivienyjimų ir susirinkimų.
2. Lygybė prieš įstatymus visų piliečių be lyties, tautos ir tikėjimo skirtumų.
3. Asmens ir namų neliečianybė.
4. Atskirimas bažnyčios nuo valstybės ir mokyklos nuo bažnyčios.
5. Verstinas ir nemokamas pradinis mokslas iki 16 metų amžiaus.
6. Mirties bausmė panaikinta.
7. Respublika valdžios forma.
8. Visuotini, lygus, betarpiai ir proporcionaliai rinkimai.
9. Balsas darbininkams industrijų tvarkyme ir vedime.
10. Girių ir kitų gamtos turtų nacionalizavimas.
11. Dvarų ir katalikiškos žemės teisingas padalinimas bežemių ir mažažemių vartojimui.
12. Valstybinė darbininkų apdrauda nuo ligos ir senatvėje.

Komisija:

Franciškus Simonaitis,
Stasys Grišius,
Juozapas Blankus.

AMSTERDAM. N. Y.

Iš Veikimo Del L. L. Paskolos.

Skaitant lietuvių laikraščius matosi veikimas del tėvynės labo. Vienok ne visi dirba. Vieni išsigimę į raudonukus, o kiti nuslinkę į juodukų varžą nesidarbuoja del Lietuvių liaudies labo.

Amsterdamo lietuviai daug pasidarbavę del Lietuvos labo. Daug remia Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, rėmė Tautos Fondą, Raudonąjį Kryžių, Šaulius ir tt. L. L. Bonų išpirko apie už $20,000.00.

Vienok prie to prakilnaus darbo neprisideda išsigimėliai, prie kurių prisiskaitęs ir vyčių organizatorius, kadangi jo vardas nesimatė aukautojų surašuose. Vyčių kuopa paskyrė $12.00 del J. J. Bielskio, žukausko kardo nupirkimui. Bet juk tai išjuokimas Lietuvos karžygių,"veikt" su tokiais "daktarais", "kapitonais", kurių daktarystė apsireiškia kornų gydyme, o kapitonystė humbuge. Žaidžia nabagai vyčiai ir mėto pinigus iš T. F. Eėda dėties su susikompromitavusiais "ligų kapitonais", kuriuos Lietuvos valdžia išlešiavo... O vyčiai savo centro galva tokį poną laiko!

Vyčiai niurna ant sandariečių, bet sandariečių veikimas yra prakilnus ir Lietuvos valdžia garbingai užtivirtino sandarietį leitenantą Purvį, o vyčių galvoms visas "zdabas" nudraskė, kurias jie neteisėtai buvo pasisavinę.

Kuomet L. L. Paskolos komitetas rengė prakalbas p. Liutkauskui tat klebonas atsisakė pagarsint ir siulė komitetui doliarį kad telegrafuotų, jog prakalbų nereikia, mat jis manė, kad žmonės gal persipirks bonų. Vienok prakalbos įvyko pasekmingai.

Gi kuomet kalbėjo klerikališkas Česnulis, tat klebonas iš anksto garsino. Bereikalingai klebonas skirsto į grupes tuos žmones, kurie dirba del Lietuvos laisvės. Pats klebonas pradeda kelt neapykantą. O daugelis šneka, kad klebonas dar visiškai nenusipirko Lietuvos Laisvės Bono. Tai butų blogas pavyzdys. Lietuviai, kurie pasišventę dirba del tėvynės laisvės, privalo boikotuot tuos biznierius ir draugijas, kurios praturtėję iš lietuvių, bet neperka Lietuvos Laisvės Bonų. Kaip gi tada bus su musų klebonu, kuris pats pradeda boikotuot dirbantį del Lietuvos laisvės L. L. P. Komitetą ir sandariečius, kurie tame komitete daugiausia darbuojasi. Reikia but visiems broliais darbe del Lietuvos laisvės.

Lietuvos Pilietis.

W. LYNN, MASS.

Dr. J. Jonikaičio Prakalbos.

Bal. 25, "North American Civic League for Immigrant"surengė prakalbas ir koncertą. Pirmininkavo gerb. Praytis. Kalbėtojas Dr. Jonas Jonikaitis iš So. Bostono paaiškino tos Lygos tikslus, sulygino išeivių padėjimą įvairiose šalyse, kalbėjo apie Amerikos industriją ir aiškino prasmę žodžių "patriotybė", "lojališkumas", "nelojališkumas", išdavystė" etc.

Sulyg Dr. Jonikaičio — ta šalis kurioje esi gimęs yra tikra motina, o kitos į kurias nuvažiuoji gyvent — pamotė.

Skaitlingai susirinkusi publika atydžiai klausėsi gerb. Dr. Jonikaičio moksliškos kalbos.

Koncertinę dalį— piano, smuiko ir vilancello solo — išpildė tos Lygos sekretorė p-lė Jedvyga Jacevičaitė.

Parengimu atsilankiusi publika labai patenkinta.

"Sandaros" Reporteris.

NORWOOD, MASS.

Nerimtas Jaunimas.

Čia susitvėrė švilpukų burelis, kuris tikslą sau pasirinko "šokti, niekad nenustoti ir nieko neatboti". Tie vyrukai mažai teišmano ir prie rimtų organizacijų nepriklauso. Beto, bal. 24, turėjo įvykt Šv. Katarinos Drg. koncertas, tat jie piršo savo muzikantus ir šokius. Nelaimėję boikotavo koncertą ir pasirengė džikininkų gėmų vakarą kitoj, ne lietuvių svetainėje. Rimti žmonės turėtų šalintis tokių gaivalų.

Klerikalai Šoka Vištininke.

Kaip kitur, taip ir pas mus klerikalai mėgsta šukauti apie lietuvystę, bet savo darbais tavisai ką kitą rodo. Kad pripa rodžius klerikalų veidmainystes užteks privedus bent šį vieną faktelį:

Nuo tulo laiko progresyvia vietos lietuviai turi įsisteig nuosavią svetainę, kuri patog del šokių ir del perstatymų. Be klerikalams ta lietuvių kulturo įstaiga pasirodė kaulu gerklėj ir vietoje pasigėrėti ir pasinau doti lietuvių triųsu įstaigtu na mu, jie visaip plųsta, šmeižia i visokias nesąmones pliauškia Bet kuomet ir klerikalai užsima no šokių, tai samdo privatiško žmogaus, svetimtaučio, vištininką. Mat tasai svetimtautis kitasyk laikydavo daug vištų, todėl ir diktoką šantę buvo susikalęs, bet musų klerikalams paprašius, senis vištas išmufino, o įsileido klerikalus šokti. Aišku, kad klerikalams ne lietuvystė rupi, bet parazitizmas, todel, kiek tiktai kartų klerikalai šukauja apie lietuvystę, tiek kartų jie papildo šventvagystę. Šį faktelį turėtų žinoti kiekvienas tikras lietuvis ir lietuvaitė.

Bobanežidas.

IŠTRAUKA IŠ LAIŠKO SANDAROS REDAKTORIUI.

(Sanryšyje su užsipuolimais ant "Sandaros").

Buvau manęs rašyti ką nors dėlei "Tarybininkų" sušaukto veikėjų suvažiavimo tarimo, kad tverti Tarybos skyrius kolonijose. Bet ten burelis asmenų, tik save atstovaujančių ėmėsi "veikti" per Sandaros galvą. Kuomet pati politinė organizacija Sandara, savo praeitame seime padarė tarimą prieš tarybų organizavimą kolonijose, tai ten burelis tarybos šalininkų, suejusių daro tarimus ir bando rengtis veikti per Sandaros balvą. Tai yra dizorganizacija. Bet tų nedisciplinuotų "veikėjų' tarimai sandariečių partijoj ir su jais veikiančiai visuomenei nerado pritarimo ir dizorganizatoriai liko paklupdyti pirmame žingsnyje.

Dar su tuo Tarybų skyrių organizavimu. Kai-kam jos reikalingos materijaliu žvilgsniu. Tik už kožno susirinkimo protokolą vienas ponas gauna po 5 dol. Už vietą hotelyje susirinkimui kiti 5 dol., tai jau 10 dol. savaitėje, o kur kiti išleidimai. Jei ką Taryba atlieka, tai tik Lietuvos Neprigulmybės Fondo pinigus eikvoja. Su klerikalų taryba kartu beveikdama pridirbo visokių "kapitonų", pritvėrė "armiją". Ir dabar už tokį darbą ALTS. Partijai reikia rausti iš gėdos ir laukti kad tik Majoras žadeikis greičiau skubintų tą visą likviduoti... Tarybos tukstančiai doliarių įvesdinti į Lazdynus, Juododžius, Bojarius ir kitur ne naudą, bet gėdą mums atnešė.

"Vienybė Lietuvninkų" jau eina su klerikalų garbintojais, tais pat keliais gelbsti jiems visuomet. Klerikalai nepakenčia L. Atstatymo Bendrovės ir kenkia jai. Tą pat daro ir "V. L." Ji kartu su klerikalais atakuoja L. A. B. ir padeda klerikalams, uoliai "veikdama" prieš Liet. A. B-vę. Ant galo jau "V. L." pasirinko sau už pareigą gynti kunigus... No. 16 "V. L." gina kunigą Mironą, **tą patį kunigą, kuris musų vienminčius** (Lietuvoje santariečius arba ir liaudininkus - demokratus) **savo prakalbose, pasikalbėjimuose denuncijuoja, pravardžiuoja raudonukais. Leidžia apie juos** paskalus, įtarimus. Nors jis but Tarybos narys, kunigas, valdžios kurjenas ar kas kitas, bet jei jis savo veikimu, pranešimais, sėja nepakantą prieš musų bendraminčius Lietuvoje, stiprina dešiniąją klerikalų partiją, tai tą matant tylėti gali tik klerikalų žmonės. Jei ir valdžios kurjeras, tai su atvežimų tam tikros valdžios korespondencijos, jo darbas užsibaigė **ir jis lai neagentauja klerikalų partijai po priedanga "kurjerystės,"** lai palieka ramiai, nešmeižia pažangesnių Lietuvos partijų, tai jam niekas nieko nesakys. Besirupindama "V. L." kitų "netaktais", su savo tokiu "taktu", pasiėmus adrokatauti kunigams - klerikalams padarė gėdą sau ir tiems monėms, kurių pradų rėmėja ji ave vadino.

J. Žemantaitis.

New York, N. Y.

L. Pramonininkų Suvažiavimas.

1. Susivažiavimą atidarė rengimo komisijos narys adv. F. J. Bagočius, 11 v. ryto, balandžio 25, 1920.

2. Susivažiavimo pirmininku tapo paskirtas adv. **F. J. Bagočius,** Sekretorium "Sandaros" redaktorius **Kastantas Norkus.** Dienotvarkės sutvarkymui prie vedėjų išrinktas L. A. B-vės pirmininkas **Romanas Karuža.**

3. Užsiregistravo šių Amerikos lietuvių bendrovių atstovai:

A. — Lietuvos Atstatymo Bendrovės:
1. Prez. Romanas Karuža,
2. Kas. M. W. Bush,
3. Direk. Jonas Strimaitis.

B. — Progress Shoe Mfg. Co.:
4. Prez. F. J. Bagočius,
5. Vice.-prez. A. Čižauskas,
6. Sekr. St. A. Milčius,
7. Direk. Petras Tamulevičius,
8. " Juozas Vaičiunas.

C. — Baltic States Fin. Corporation:
9. Prez. A. Ivaškevičius,
10. Vice.-prez. Kast. Yurgeliunas,
11. Kasier. Petras Čaplikas,
12. Direkt. Kastantas Norkus,
13. "Petras Bartkevičius,
14 " Nikodemas Gendrolius,

D. — Boston Instrument Mfg. Co.:
15. Prez. Jonas Kazmauskas,
16. Kas. Dr. Paul Jakimavičius,
17. Direkt. Kazimier. Šidlauskas,
18. " Dr. M.V. Kasparavičius.

E. — Resorcin Chemical Co.:
19. Dir. A. B. Strimaitis.

F.—Progress Wholesale Cgrocery Co.:
20. Dir. Petras Vaičiunas.

Taipgi dalyvavo apie pora desėtkų pavienių pramonininkų.

4) Sulyg dienotvarkės L. A. B-vės pirmininkas **Romanas Karuža** išdėstė butiną reikalingumą Amerikos lietuvių prekybos ir pramonės įstaigoms sutverti "Lithuanian - American Chamber of Commerce" (Amerikos-Lietuvos Prekybos ir Pramonės Tarybą). Taipgi patiekia raštišką projektą tokios Tarybos sutvėrimui.

A. Ivaškevičius klausia, ar į "Lithuanian - American Chamber of Commerce" galės priklausyti vien organizuotos bendrovės, ar ir pavieniai pramonininkai.

Jonas Strimaitis nuroda, kad Ivaškevičiaus pakeltas klausimas yra labai svarbus ir jis lengvai pritaikomas prie Karužos projekto: Į "L.-A. Ch. of C." turėtų but priimami tie pavieniai pramonininkai,kurių pramonė gerai pastatyta.

Dr. Jakimavičius pastebi, kad "L.-A. Ch. of C." įstatymai turi but pritaikomi ir pavienių biznierių ir profesionalų priėmimui.

Petras Vaičiunas. Montello Coal Co. prezidentas, kaip ir visi pirmesni kalbėtojai, kalba už butiną reikalingumą sutverti "L.-A. Ch. of C.", kuris rupintųsi ne vien eksporto ir importo reikalais tarp Lietuvos ir Amerikos, bet kad ir kuodaugiausia gelbėtų Amerikos lietuvius siekties pramonėje ir industrijoje.

Vienbalsiai nutarta sutverti "Lithuanian - American Chamber of Commerce".

Vienbalsiai nutarta išrinkti komisiją iš penkių narių, nominuojant dešintį, "L.- A. Ch. of C." galutinam sutvarkymui.

Išrinkti tapo šie: **Romanas Karuža, F. J. Bagočius, A. Ivaškevičius, M. W. Bush** ir **P. Vaičiunas.**

5) Paradyta petrauka pietams nuo 2 valandos dieną.

II. Sesija.

6) Antrą sesiją atidarius 3:08 val. po pietų, vienbalsiai nutarta, kad išrinktoji komisija "L.-A. Ch. of C." projekto sutvarkymui lieka ir organizatyvio "L.-A. Ch. of C." darbo vedimui.

7) "Boston Instrumet Manufacturing Co." prezidentas ir "Kas-kara", "Kas-novo", chirurgiškų, medikališkų ir dentiškų intrumentų - triškynių (Syringes) išradėjas **J. Kazmauskas** perstato savo išradimą ir pažymi tą faktą, kad visoj Amerikoj "Boston Instrument Mfg. Co.", kuri susideda vien iš lietuvių, tik viena tokius instrumentus išdirba. Šerininkai-darbininkai, kurie su p. Kazmausku pirmiaus dirbo svetimtaučių firmai, puikiai uždirba, lietuvių išdirbamų instrumentų reikalavimas labai didelis ir padidinus kapitalą butų galima išauginti milžinišką lietuvių "B. I. Mfg. Co.".

Dr. P. Jakimavičius demonstruoja mechaniko Kazmausko išradimą, nurodo jo patogumą medicinoje.

Aptiekorius K. Šidlauskas pažymi, kad yra daugybė gabių lietuvių chemikų, mechanikų, inžinierių etc., kurie paskendę svetimtaučių bangose savo gabumus jiems atiduoda. Jis pataria "Syringes" instrumentų išdirbystę atidaryti Lietuvoje, kad Lietuviai patys galėtų netik savo šaliai medikalių instrumentų pasigaminti bet galėtų daug pagaminti ir išvežinui į kitas šalis.

Išradėjas Kazmauskas nurodo budus šios išdirbystės pastatymui, kuriais butų galima išgelbėti Lietuvos žmonės nuo pirkimo instrumentų iš užrubežių, ypač iš Vokietijos.

L. A. B-vės sekretoriui paklausius F. J. Bagočiaus, "B. I. Mfg. Co." sekretoriaus pranešė apie šios kompanijos finansinį stovį ir pažymėjo, kad prie jos priklauso dvidešimts žmonių.

8) "Progress Wholesale Grocery Co." direktorius **Petras Vaičiunas** praneša, kad jų korporacija neša labai didelį pelną nariams. Jie mąno tvert savo skyrius įvairiose kolonijos, užpirkinėt daržoves ir kitus maisto produktus ir juos konservuoti įvairiais budais. Tos srities pramonė norima perkelti Lietuvon, kad ten atydžiai butų sunaudojami visi ukės produktai moderniškų konservavimo budu, kad Lietuvos žemės produktų perviršius butų išgelbėtas nuo sugedimo, etc.

9) "Resorcin Chemical Co." kasierius **M. W. Bush** praneša, kad Amerikoje apart šios lietuvių firmos tik viena kita (svetimtaučių) firma visoj Amerikoje išdirba resorciną, po direktyva inž. Pociaus, ir šėrininkai gauna gerą pelną už savo įdėtus pinigus ton išdirbystėn.

Iš susirinkimo užklausius, paaiškinimą, kad resorcinas yra išdirbamas iš augmenų medegų, vartojamas dažams ir vaistams.

10) "Baltic States Finance Corporation" kasierius **Petras Čaplikas** praneša apie pasekmingą šios korporacijos veikimą ir namų užpirkimą.

F. J. Bagočius, šios korporacijos sekretorius, praneša apie "Baltic States F. Co." susitvėrimą, kad ji susidėjo iš penkių pavienių asmenų laivakorčių ir pinigų siuntimo agentų ir keliolikos įtekmingų komersantų, kurie išsirupino tokį čarterį "Baltic States Fin. Corpo.", su kuriuo galima vest plačią prekybą ir pramonę Amerikoje ir su užsieniais. "B. S. F. Co." tikslas apsaugot lietuvius nuo įvairių lietuvių reikalų nebranginančių elementų išnaudojimo, vest eksporto ir importo prekybą su Lietuva ir t. p. "B. S. F. C." susitvėrė del to, kad kooperuojant su seniausia, didžiausia ir intekmingiausia lietuvių pramonės ir prekybos įstaiga Lietuvos Atsteatymo Bendrove butų galima įstaigt savo skyrius Lietuvoje idant su savo skyrių pagelba butų galima išvengt tų keblumų, kuriuos sutinkama finansinėse transakcijose tarp Amerikos ir Lietuvos.

L. A. B-vės pirm. **Romanas Karuža užgiria** "B. S. F. C." tikslus, pažymi pasekmingą namų apsipirkimą ir pranašauja puikią ateitį šios korporacijos darbams. Kalbėtojas pažymi, kad del Europos valstybių, ypač Vokietijos pinigų kurso nupuolimo ir del komunikacijos nesusitvarkymo tuom tarpu eksporto ir importo reikalai kiek nusitęsė, bet greitu laiku "B. S. F. C." kooperuodama su L. A. B-ve galės varyt milžiniškas prekybos ir pramonės operacijas, kurios reikės taip sutvarkyti, kad jos neštų gerą Amerikos ir Lietuvos lietuviams. Tą but galima atlikti kuodaugiausia Amerikos lietuvių kapitalų įdėjus į pramonę Lietuvoje, kas per kelis metus Lietuvos industriją pakeltų ant labai augšto laipsnio ir tuomi daug pagelbėtų Lietuvos žmonių gerbuviui.

B. S. F. C. sekretorius praneša, kad jau užstatyta $25,000.00 steigimui bankinio skyriaus.

11) "Progress Shoe Manufacturing Co." sekretorius **Stasys A. Milčius** praneša, kad ši lietuvių kompanija savo fabrikoje, kur dirba apie 75 žmonės kasdien pagamina apie po 450 porų batų, kasdien yra daug užsakymų ir įneštas kapitalas darbininkams neša gerą pelną.

"P. S. M. C." kasierius **Petras Vaičiunas** nurodo kokiose sunkiose aplinkybėse ši lietuvių fabrika susitvėrė, kadangi svetimtaučiai, tos šakos fabrikantai - kapitalistai visokiais budais stengėsi šią lietuvių fabriką subankrutyti, norėdami, kad lietuviai amžinai butų paprasti darbininkai, sunkiai dirbtų svetimtaučiams ir pasitenkintų maža užmokestimi už daromus kapitalistams pelnus. Ši lietuvių fabrika turi netik savo fabriką ir mašinerijas, bet turi žemės, dalį gelžkelio prekių davežimui ir t. t.

"P. S. M. C." vice.-pir. **A.Čižauskas** praneša, kad ši kompanija pradėjo darbą beveik visiškai be pinigų, o dabar į 15 mėnesių laiko, turi sukelto apie $68.000.00 kapitalo, kompanijos vertė $160,000.00, prie jos priklauso 358 žmonės, rengiasi atidaryti nuosavias krautuves įvairiuose miestuose savo išdirbtų avalų pardavimui, mėnesinė apyvarta kas mėnesis siekia $32,000.00 — $35,000.00.

P. S. M. C." pir. **F. J. Bagočius** patiekia daugiau smulkesnių žinių apie šios kompanijos darbą, praneša, kad yra gautas pakvietimas iš Lietuvos atidaryti ten avalų fabriką, idant apsaugot Lietuvos industriją nuo svetimtaučių užgriebimo, kuriems Lietuvos reikalai yra svetimi. Jis pabriežė, jog Progress Shoe Mfg. Co. pakels kapitalizaciją nuo $100,000.00 iki $200,000.00, gvarantuojant 7% ant minėto pakelta kapitalo.

L. A. B-vės pirm. R. Karuža paduoda projektą, kad finansuoti P. S. M. Co. pavesti finansinei įstaigai, nes taip puikiai pastatytai kompanijai reikalinga darbo plėtimui paskola lengvai galima gauti.

12) Lietuvos Atstatymo Bendrovės pirmininkas **R. Karuža** praneša, kad pamatinis tikslas L. A. B-vės tvėrimosi buvo tame, kad iš individualių biznių lietuviai eitų į biznį organizuotu budu. Pradėjus savo gyvavimą 1916 metų pabaigoje L. A. B-vė iki šiai dienai sukėlė apie $600,000.00 kapitalo, turi apie 6000 narių, atlieka finansines transakcijas tarp Amerikos ir Europos lietuvių ir finansuoja ant rimtų pamatų pastatytas lietuvių prekybos ir pramonės įstaigas. L. A. B-vė turi savo skyrių Kaune, kurin apyvarton įdėta apie 7,000,000 auksinų. Pranešė apie atidarimą **Baltic State Banką,** New Yorke, kurios įstaigime L. A. B-vė turėjo labai daug vargo, išpildime daugybės formalumų, reikalaujamų New Yorke Banko įstaigime, vienok dabar Amerikos lietuviai turi puikiausią įstaigą savo pinigų apsaugojimui ir įvedimui jų į pavyzdingą apyvartą. Baltic States Banko kapitalizacija yra $200,000.00. visa subskripcija su surplus ir organizacija, bus $260.000.00. Šėrai parsiduoda po $130.00. Lietuvos Atstatymo Bendrovė Baltic States Banko šėrų imanti už $30,000.00 — $40,000.00. Arti 70% kapitalo jau yra.

13) Imama apkalbėjimas reikalo siuntimo **Amerikos lietuvių ekonominės ir finansinės misijos Lietuvon,** kad sudaryt artimus prekybos ir pramonės ryšius tarpe Lietuvos ir Amerikos lietuvių.

Aleksandra Ganiprauskas, didelės odų išdirbystės fabrikos vedėjas iš W. Lynn, Mass., kuris yra vienintėlis žinomas odų išdirbimo specialistas lietuvis Amerikoje, kalba apie reikalingumą ir galimybes įstaigti modernišką odų išdirbystę Lietuvoje.

Jonas Strimaitis, kalbėdamas apie Amerikos lietuvių ekonominės misijos tikslus, pastebi , kad ta ekonominių ir finansinių Am. lietuvių įstaigų misija butų sudaryti iš specialistų tose srityse, kokios firmos ruošiasi plėsti savo darbą Lietuvoje.

J. Vaičiunas pastebi. kad "Lithuanian - American Chamber of Commerce" pats tuom tarpu negali siųsti misijos Lietuvon, bet tą misiją privalo sudaryti darančios pastangos plėsti savo veikimą Lietuvoje firmos.

R. Karuža pastebi, kad kiekviena bendrovė gali pasitikėt vien savo įgaliotam atstovui arba atstovams, o "Lithuanian - American Chamber of Commerce" veiks tik kaipo nominalė įstaiga, auklėjama suartinimui individualių ir organizuotų lietuvių pramonininkų.

Plačiai apkalbėjus reikalą Amerikos lietuvių ekonominės misijos siuntimo Lietuvon išreikšta pageidavimas, kad tokią misiją Amerikos lietuvių ekonominės ir finansinės įstaigos savo valdybų susirinkime išrinkę Lietuvon pasiųstų apie pradžią Liepos mėnesio, 1920.

14) **Jonas Strimaitis** praneša, kad Lietuvos moksleivių šelpimui ant vietos susirinkusieji suaukavo sekančiai:

Antanas Ivaškevičius	$50.00
K. Šidlauskas	$20.00
F. J. Bagočius	10.00
P. Čaplikas	10.00
J. Valukonis	10.00
A. Čižauskas	5.00
Ganiprauskas	5.00
D. Jakimavičius	5.00
K. Jurgeliunas	5.00
Pirklys Petrauskas	5.00
Ponia M. Šidlauskienė	5.00
P. Tamulevičius	5.00
J. Dragašius	2.00
N. Gendruolis	2.00
Stefan	2.00
P. Vaičiunas	2.00
Ch. Pratapas	1.00
Viso sumokėjo	144.00

Pasižadėjo dar mokėti moksleivių šelpimui:

F. J. Bagočius	$90.00
A. Ivaškevičius	50.00
Januška	5.00
Tuinila	5.00
Viso	$150.

(Šie pinigai yra pasiunčiami tuoj Šveicarijon pagelbai moksleiviams O. Leonytei ir Sidzikauskui, kuriuodu mokosi teisių Ženevos Universitete. Pirmiaus šelpimui šių moksleivių sudėjo New Yorkiečiai $400.00, taigi dabar viso bus sudėta $544.00. Norintieji pagelbėti tiems ir kitiems moksleiviams tesikreipia į J. Strimaitis, 294 8th Ave. (% Lithuanian Development Corporation), New York, N. Y.)

15) Susivažiavimas uždaryta 8:30 v. v., balandžio 25, 1920.

Kastantas Norkus,
Sekretorius.

Važiuojantiems Lietuvon.

NURODYMAI APIE PASPORTŲ IR LEIDIMŲ IŠGAVIMĄ VAŽIAVIMUI IŠ AMERIKOS LIETUVON.

1. Bendros Taisyklės.

1. Visi Amerikoje gyvenantieji Lietuvos piliečiai lygiai kaip jau ir patapę Suvienytų Valstijų pilnais piliečiais, gali važiuoti Lietuvon, jeigu ten tur svarbius ukio, prekybos ar asmens reikalus. Pilnais piliečiais yra skaitomi tiktai tie, kurie yra gavę pirmas ir antras pilietybės popieras. Turintieji tiktai pirmas popieras skaitosi Lietuvos piliečiais, ir gali gauti leidimą važiuoti tomis pat taisyklėmis, kaip ir visai jokių popierų neturintieji.

2. Važiuojantieji Lietuvon Lietuvos piliečiai ir pilietės tur išgauti vietoj pasportų affidavitus važiavimui Lietuvon, o visi patapę pilnais Suvienytų Valstijų piliečiais tur gauti iš Amerikos Vyriausybės tam tikrus pasportus.

3. Kaip gavę vietoj pasporto affidavitus, taip ir išgavę Amerikos pasportus tokiai kelionei Lietuvon privalo šiuos dokumentus paliudyti Lietuvos Atstovybėje Washingtone, 703 15th St., N. W. Toksai paliudyjimas šių affidavitų ir pasportų vadinasi viza. Už šių dokumentų pavizavimą imama Lietuvos Valstybės naudai tam tikras mokesnis, butent po **penkis** doliarius už affidavito arba už pasporto pavizavimą. Be Lietuvos Atstovybės vizos keliaujanti Lietuvon gali buti visai neįleisti Lietuvon įvažiuoti.

4. Visi važiuojantieji Lietuvon privalo nueiti pas artymiausį "United States Income Tax Collector" ir nusinešti nuo savo darbdavio laišką, jei jis galima gauti, kuriame but parodyta kokį uždarbį turėjote 1917, 1918, 1919 ir 1920 metais. Tuomet Income Tax Collector išskaitys kiek reikės užmokėti mokesnių ir užmokėję tą mokesnį, gausite paliudyjimą "Certificate of Compliance with the Income Tax Law". Negalintieji pristatyti tokio laiško, privalo kitokiais budais prirodyti, koksai buvo jų uždarbis ir jeigu reikės kas mokėti užsimokėti. Be šio paliudijimo negalima išvažiuoti, o mėginę be šių paliudyjimų išvažiuoti buna neleidžiami ir net baudžiami už pasislėpimą nuo šio mokesnio.

5. Be Lietuvos Atstovybės vizos reikia gauti viza ir nuo tų valstybių Konsulių, per kurias Lietuvon važiuojama. Važiuojant per Franciziją — Francuzų Konsulio, per Angliją — Anglų Konsulio ir t. t.

11. Nurodymai Kaip išgauti.

Affidavitai.

1. Lietuvos piliečiai, norį išgauti affidavitus važiuavimui Lietuvon, geriausia tesikreipia stačiai prie Lietuvos Atstovybės Washingtone, ir iš ten gaus reikalingų blankų ir nurodymų kaip ir kas reikia daryti. Žinoma, kas nori gali atsikreipti ir prie įvairių vietos agentų, kurie užsiima pasportų išrupinimu ir kurie gali suteikti reikalingų blankų. Reikia turėti **du blanku** "Affidavit of Identity and Nationality in lieu of a Passport for the Departure of Lithuanians from the United States", paskui du blanku surašyti prašymui arba aplikacijai prie State Departamento, toliaus prašymo formą affidavito užvizavimo. Be to reikia nusiimti mažiausia šešias ant minkšto popiero fotografijas. Patartina kelionėje turėti tų pačių fotografijų dar kelias, nes jos gali buti reikalingos visokiems paliudyjimams Francuzijoje ar Vokietijoje, jeigu per jas važiuosite.

2). Turėdami fotografijas ir blankas, paimkite du blanku Affidavit ir mažiausia dvi fotografijas, nusineškite jas pes Notorą arba Advokatą, kursai prisiegdinęs Jus išpildys tas blankas ir prilipdys fotografijas prie affidavitų. Ant fotografijų reikia patiems pasirašyti.

3) Šiaip išpildytus affidavitus ir dvi savo fotografijas nusinešti pas vietos "Permit Agent", kursai surašys tam tikrą prašymą arba aplikaciją dviejuose ekzempliuoriuose į Valstybės Departamentą ir drauge su affidavitais išsiųs į State Departamentą Washingtonan. Paprastai šių prašymų blankai yra pas tuos agentus, bet jeigu nebutų, reikia savo nusinešti. Tokiais Permit Agentais yra Immigrant Inspector, United States Commissioner, United States District Attorney arba Clerk of the United States District Court. Šių valdininkų adresai arba gyvenimo vieta galima sužinoti by kokioj valdžios įstaigoje.

4) Kiek mums žinoma, Valstybės Departamentas ilgai neužlaiko pas save šių affidavitų ir grąžina juos į savaitės laiką tam pačiam agentui, kursai yra surašęs prašymą. Nuo šio valdininko ir reikia atsiimti tasai affidavitas. Gavę nuo šio agento affidavitą, parašykite patįs arba pas notarą ar agentą ant tam tikro blanko prašymą Lietuvos Atstovybei užvizuoti ir prilipdyti vieną fotografiją ant to prašymo ir pridėję prie to prašymo patį affidavitą ir užvizavimui mokesnį 5 doliarius, siųskite tą visą Lietuvos Atstovybei Washingtonan. Jeigu nebus surasta ypatingų kliučių važiavimui Lietuvon, Lietuvos Atstovybė nevėliau kaip į tris dienas grąžins nurodytu adresu affidavitą, uždėjus ant jo savo vizą. Nors vieną fotografiją pasilaikykite kelionei.

III. Nurodymai kaip Gauti Pasportus Amerikos Piliečiui Važiuojančiam. Lietuvon.

1. Norintieji gauti pasportus reikia kreiptis prie artimiausios raštinės Suvienytų Valstijų Teismo (Clerk's Office of the United States Court)' Gyventojai apielinkės New Yorko gali paduoti aplikacijas ir gauti pilną informaciją pas specialį pasportų agentą muitinyčioje, (Special Passport Agent at the Custom House). Kituose miestuose aplikacijų blankos ir informacija yra gaunamos Suvienytų Valstijų Teismo raštinėse.

2. Yra geistina, kad važiuojančio nurodymai su kokiais reikalais jis važiuoja į užrubežį butų paremti dokumentaliais prirodymais nurodančiais, kad jam neatbutinai reikalinga išvažiuoti. Pavyzdin, jeigu yra važiuojama sutvarkyti ukio nuosavybės reikalai, tai yra patartina paduoti sykiu su aplikacija visus laiškus iš Lietuvos, kurie nurodo mirtį savininko ukio, važiuojančiojo sąnryšy arba inpedinystę prie turto ir t. t.

3. Užmokestis už pasportą yra vienas doliaris, kuris turi buti užmokėtas kartu su padavimu aplikacijos. Šie pinigai eina į State Departamentą. Apart šios užmokesties reikės apmokėti Teismo klerkui pas kurį bus padaryti "Affidavits" ir prisiegos. Tas taipgi kaštuos apie vieną doliarį.

4) Jeigu su aplikantu ketina keliauti pati arba mažamečiai vaikai, tai atskiro pasporto nereikia, bet jų fotografijos lygiai kaip ir pačio aplikanto turi buti priduotos su aplikacija.

5) Ant visų aplikacijų turi buti aiškiai paaiškinta, kad pasportas yra imamas į Lietuvą (Lithuania), taipgi tos šalys turi buti pažymėtos per kurias yra manoma važiuoti.

6) Gavus pasportą jis pirmiausia turi but pasiųstas Lietuvos Atstovybei Amerikoje, Washingtone, (Representative of Lithuania in America, 703 15th St., N. W.. Washington, D. C.) del užvizavimo. Pasportui pargrįžus iš Washingtono, jis turi buti pasiųstas arba nuneštas pas visus konsulius per kurių šalis yra manoma važiuoti ir kurių šalių vardai yra suminėti ant pasporto. Turint visų konsulių vizavimą, pasportas tinka kelionei.

P a s t a b a : 1) Yra patartina pasiimti su savim kelias savo fotografijas, tokias pat kaip prie pasporto, nes nekuriose vietose Europoje vietinės valdžios duodant leidimą pervažiuoti tankiai reikalauja važiuojančiojo paveikslą.

2) Visi Lietuvos Atstovybės vizuoti pasportai tinka važiavimui į Lietuvą. Bet norintieji tik pervažiuoti per Lietuvą į Rusiją ar į Lenkiją, bei pereiti frontą ar demarkacijinė liniją turės išgauti specialius leidimus iš Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerijos, pasų skyriaus, ir iš Generalio Štabo.

Jonas Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

KEPYKLA DEL IŠRANDAVOJIMO.

Vietoje, kur nėra lietuviškos kepyklos, o lietuvių yra gana daug apsigyvenusių. Geras bakeris, kuris gali kepti duoną ir visokius piragus - "kekus", padarytų gerą apyvartą. Kepykla yra del išrandavojimo nuo 1 d. gegužio, pasiskubinkite,kam reikalingas tokis biznis. Kreipkitės pas:

A. Korzeniewski,
165 Lakeview Ave.,
Lowell, Mass.

Reikalinga jauna mergina arba moteris nešimui į stalus Lietuvių Restauracijoje, **208 W. Broadway, S.Boston.**
Klauskite savininko R. Geležinio.

Sandaros Knygynas.

"Sandaros knygyne dabar gaunamos šios knygos:

11. **Amerika.** Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams. Surinko ir parašė V. K. Račkauskas. Pusl. 288, didelio formato knyga ..... **75c.**
12. **Aisopo Pasakos.** Čia telpa 297 įvairios pasakos, šių pasakų skaitymas yra lengvas, mielas ir žingeidus netik vaikams, bet ir suaugusiems. Surinko ir lietuvių kalbon išvertė Karolis Vairas. Pusl. 346. Kaina tik $1.25
13. **Aušrinės Keliais.** Čia telpa gražių eilių ir šiaip pasiskaitymų. Verta peskaityti kožnam mylinčiam klasiškus r a š t u s . Pusl. 79 ..... **50c.**
14. **Andersono Pasakos.** Čia telpa 11 gražių pasakaičiu su paveiklėliais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nerys. Pusl. 82 .....**25c.**
15. **A B C.** Pradžiamokslis rašymo ir skaitymo knygelė I. Sutaisė Mokytojas Juozas Damijonaitis. Kietais audimo viršeliais ..... **30c.**
16. **Aukso Veršis.** Vieno veiksmo komedija. Vertė Scenos mylėtojas. Pusl. 35 .....**15c.**
17. **A. L. T. Sandaros** Principai ir Programas. Parašė Albinas Rimka. Pusl. 32 ..... **10c.**
18. **Eilės - Dainos.** Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės del deklamavimo. Pusl. 32 .....**20c.**
19. **Gyvenimo Verpete.** Drama penkių veiksmų. Parašė Bl. Kadagutis. Pusl. 77 ..... **45c.**
20. **Girnikas - Pašakarnis,** pasakojimas ir "Begėdis Jonas", vaizdelis. Parašė Karolis Vairas. Pusl. 42 **25c.**
21. **Francijos Revoliucija.** Parašė M. Avietėnaitė. Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveiklėliais. Pusl. 75 .....**40c.**
22. **Kaip gyvena:** Latviai, Anglai, Suomai. Parašė M. Šalčius. Pusl. 65 ..... **20c**
23. **Kas iš kur pareina.** Trumpi pasakojimai apie kasdieninius žmonių vartojamus d a i k t u s . Pusl. 62 ..... **20c**
24. **Daktaras Kišeniuje.** Aiškus pamokinimai kaip užlaikyti sveikatą ir kaip nuo ligų apsiginti. Sutaisė M. Paltanavičia. Kietais audimo viršeliais. Pusl. 167.....**75c.**
25. **Ką daryti,** kad sveiki butume ir ilgai gyventume. Pusl. 32 .. **10c.**
26. **Kaip Japonai gyvena dabar.** Parašė Dėdė. Pusl. 48 .....**10c.**
27. **Liudvikas Pasteris.** Žmonijos geradarys ir Jurgis Stefesonas. Geležinkeliai. Parašė M. Šalčius. Su paveikslėliais. Pusl. 48 ..... **20c.**
28. **Lietuvių - Latvių** Respublika ir Šiaurės tautų sąjunga. Rinkinys straipsnių ir paskaitų parašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina **$1.00**
29. **Lietuvos Laisvė.** Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė daktaras Jonas Šliupas. Pusl. 47 ..... **10c.**
30. **Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje.** Gražus kapitališkas veikalas, išrodantis ponų lenkų apaštalavimą Lietuvoje. Lenkų kalba parašė kun. Kaz. Prapolainis. Iš Lenkų kalbos vertė gražia lietuviška kalba Patrijotas. Pusl. 264. Kaina tiktai **$1.00**
31. **Lietuvių Kalbos Gramatika.** Pradinėms mokykloms vadovėlis. Sutaisė mokytojas Juozas Damijonaitis. Pusl. 116. Perspausdinta iš trečios laidos. Kietais viršeliais **45c.**
32. **Lietuvos Gaspadinė.** Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašė Žmona. Pusl. 80 .....30c.
33. **Mulkinė ir Mulkytojai,** Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pusl. 35 ..... **10c.**
34. **Jaunuomenės** švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28. ....**10c.**
35. **Naujas Budas Išmokti Rašyti.** Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 30..**10c.**
36. **Pasnikai Lietuvoje.** Parašė K. Stiklius. Kaina ..... **05c.**
37. **Pasaulių Ratas.** Astronomiškas aprašymas musų saulinės sistemos. Su įvairiais paveikslėliais. Pusl. 80 ..... **25c.**
38. **Pažvelgus Atgal.** Socialogiškas Romanas Edwardo Bellamy. Vertė Pranas Siulelis. Rašėjas įsivaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiškai veiks ir tt. Pusl. 356. Kaina tiktai **$1.00**
39. **Politiškoji Ekonomija.** Kas ji yra ir ko mokina. Sutaisė V. K. Račkauskas Pusl. 84..... .**25c.**
40. **Pražuvo.** Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina..**10c.**
41. **Rojus ir Pažanga.** Senovės pasakojimai apie rojaus amžius ir rojaus šalis. Vertė V. K. R. Pusl. 112 .... 35c.
42. **Šienapjutė.** Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 .... **10c.**
43. **Trachoma** arba sergėkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipsniai. Pusl. 100 ..... **15c.**
44. **Visas Svietas.** Žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai, statistiškos žinios. Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 156 ..... **20c.**
45. **Žodynėlis,** Angliškai - Lietuviškas. Sutaisė kun. P. Saurusaitis. Pusl. 199 ..... **35c.**
46. **Dangaus Augštumas** ir Žmogaus Senumas. Eilės — "Anykščių Šilelis" ir kitos naudingos žinios. Pusl. 149 .....**20c.**
47. **Žmogaus Pareigos.** Italų kalboje rašė G. Mazzini. Vertė V. K. R. Aukštas troškimas teisybės ir geismas tikrosios žmonėm laimės, kuri turėtų kilti iš pasišventimo, iš savų pareigų pildymo. Ar skaitei šią knygą? Pusl. 245. Kaina .... **$1.00.**

Užsakymus ir pinigus siunčiant, geriausia, siųsti per paštos Money Orderį, sekamu adresu:

"SANDARA", Book Dept.,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

GERB. M. PETRAUSKO

Visi vėliausi muzikališki veikalai, dabar yra gaunami "Sandaros" knygyne.

1. **Lietuviškos Dainos,** II. sąsiuvinis. Miršriems balsams (kvartetams, arba choramsl. Telpa 7 liaudies dainos. Kaina .. ..**30c.**
2. **Lietuviškos Dainos,** III. sąsiuvinis. Mišriems balsams (kvartetams arba chorams). Antra laida. Telpa 6 įvairios dainos. Kaina 25c.
3. **Lietuviškos Dainos,** V. sąsiuvinis. Dviems balsams. Čia telpa viso 34 dainos (skyriamos mokykloms). Kaina ..... **50c.**
4. **Girių Karalius.** Vieno veiksmo fantastiška opera. Lietuvių ir Anglų kalbose. 78 pusl. .....**$3.00.**
5. **Eglė** — "Žalčių Karalienė". Žalčio ir Gulbė — dievaičio duetas. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina .... **75c.**
6. **Birutė** — "Dievaičiai dievuliai", Birutės aria, sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina .... **30c.**
7. **Aras.** Kvartetas: Sopranui, Altui, Tenorui ir Bassui..... **35c.**
8. **Kanklės.** Iš 1918-1919 metų kompletas (12 numerių). Kaina .**$2.00.**
9. **Kanklės.** Dvylika leidynių, trečių — 1919 metų. Kaina .... **$1.50.**
10. **Kregždelė.** Žodžiai V. Kapso. Duetas Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ....**30c.**
11. **Vestuvės.** — "Papuskie Vėjali". Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo - Sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ..... **35c.**
12. **Mažas Muzikos Žodynėlis.** Tankiausiai vartojamų žodžių paaiškinimai Anglų ir Lietuvių kalbose. 32 pusl. Kaina .....**25c.**

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigus prisiųsti sekančiu adresu:

" S A N D A R A ",
366 Broadway, S. Boston 27, Mass.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
— LIETUVIS DENTISTAS —
Priėmimo valandos:
nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
nedėldieniais nuo 1 iki 3 p. p
425 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 27.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

KONSERVATORIJA.

Lietuvių Muzikos Konsevatorijon gali įstot kiekvienas, kurs tik nori apsipažint su gaidomis, pasimokyt dainuot, teorijos, muzikos, smuikos, ir kitų istrumentų. Už dainavimą ar kompoziciją — 10 lekcijų — 15 dol. Už smuiką, pianą ir kitus instrumentus — 10 lekcijų — 13 dol. Lekcijos paprastai pusvalandinės; gali gaut kiekvienas vieną, dvi ar trįs lekcijas sąvaitėje, pagal sutarmės.

M. PETRAUSKAS
Direktorius
769 Broadway, S. Bostin, Mass.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
373 Broadway, kampas E Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 71351 ir 71352

LIETUVIAMS GERIAUSIA APSIMOKA GARSINTIS SAVO PRAMONES MUSŲ LAIKRAŠTYJE.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Tel. Cambridge 296-J.
Lietuviška Išdirbystė Blaivių Gėrimų
CAMBRIDGE BOTTLING CO.
31 Fifth St., E. Cambridge.

Mes išdirbame visokius skanius - saldžius gėrimus: "Tonicks". Gėrimus ir "Ice Cream'ą", pristatome į vietą. Todel lietuviai kviečiami prie savųjų kreipties. Mes Jusų užsakymus išpildysime.

Jonas Malinauskas, Savin.

Didžiausias Knygynas
J. B. Aglinsko, Chicago

Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: belletristika, ekonomiją, sociologiją, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį", "Dirvą" ir "Lietuvą." Prisiųsdami už 6 c. krasaženkliu reikalaukite katalogo.

Adresuojant:
DARBO ŽMONIŲ KNYGYNAS,
3238 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuvių aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

LIETUVIŠKOS ATVIRUTĖS

"SANDAROS" Knygyne randasi pardavimui sekančios tikrai lietuviškos atvirutės:

1. Lietuvos Ukininko Grinčia,
2. Lietuvos Ukininko Namas.
3. Lietuvos Ukin. Vaizdelis.
4. Vilniaus reginys žiurint nuo Vilijos,
5. Vilniaus Katedros Bažnyčia,
6. Petro Rimšos "Artojas",
7. Šiaulių miesto rinka,
8. Vasarinis Vilniaus Teatras,
9. Petro Rimšos "Močiutė",
10. Trakų pilies griuvėsiai,
11. Gedimino pilies griuvėsiai,
12. Gedimino kalno vaizdelis,
13. Trakų Ežeras ir pilis.
14. Sodžiaus vaizdelis "svečių belaukiant,
15. Šv. Oonos Bažnyčia Vilniuje,
16. Dr. V. Kudirka Lietuvių Rašytojas,
17. Lietuvaitės, gražus vaizdelis.

Kaina — 2 už 5 centus, 12 iž 25c. Į kitus miestus siunčiat pašta mažiau 4 nesiunčiam. Perkupčiam leidžiam gerą nuošimtį. Pasiskubinkite pakol išbaigsime. Užsisakant ir pinigus siunčiant, adresuokite:

"SANDARA" BOOK DEPT.
366 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

GREITA PAGELBA

Silpnybės, paeinančios nuo persidirbimo, pailsimo, sąnariu ir raumenu sustingimo, skausmu strėnose, yra greitai prašalinamos, vartojant

PAIN-EXPELLERI
"Draugą Reikale"

Šeimynos, kurios kartą dažinojo jo veikiančią jiegą, daugiaus be jo neapsieina. Yra tik vienas **Pain-Expelleris** ir del jusu apsaugojimo, jis yra paženklintas musu vaizbaženkliu

ANCHOR (Ikaras)

Jeigu ant pokelio nėra vaizbaženklio ikaro, tai jis nėra tikras ir jus tokio neimkite. Visose aptiekose po 35c. ir 70c. Taipgi galima gauti pas išdirbėjus:
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

Prakalbos N. L. D. Komiteto pereitą nedėlios vakarą, Municipal svetainėje, South Boston, puikiai pavyko: Erdvi miesto svetainė buvo pulnutėlė publikos.

Gerb. Venys, vakaro vedėjas, 8 val pradėjo keliais žodžiais paaiškindamas šio vakaro tikslą; potam "Gabijos" Choras, vadovaujant p. Apšiegai, sudainavo Lietuvos hymną, ir publikai neatleidus delnų plojimu, buvo padainuota kita liaudies dainelė — "Močiutė".

Toliaus gerb. Varaitis, raštininkas N. L. D. Komiteto, perskaitė sutartį, kurią buvo padaryta su "Katalikų Vienybe" dėlei 8 d. "Tag day" ir paaiškino visą istoriją, podraug sunkiai nusiguozdamas ant "Katalikų Vienybės", kuri varo intrigas prieš dalyvavimą 8 d. gegužės rinkime gatvėse aukų Lietuvos našlaičiams.

P. Venys toliaus aiškino apie tvarką 8 d. gegužės rinkime aukų, kad pėtnyčios vakare (7 d.) visi kapitonai ir rinkėjai turi susirinkti Lietuvių svetainėje, prie Silver ir E gat., kur bus išdalyti visiems kolektoriams bakseliai ir t. t.

P. Norkunas trumpai paaiškino minėtos dienos svarbą ir kad juo daugiaus męs pastatysime rinkėjų, tuo daugiaus aukų bus surinkta Lietuvos našlaičiams.

Vėliaus kalbėjo adv. Bagočius, kuris, kaip visados, gana prijuokino klausytojus, bet podraug persergėjo Iskarijotus, pasikėsinusius sutrukdyti 8 d. aukų rinkimą, Potam p. Ivaškevičius pirmininkas N. L. D. Komiteto, tik-ką sugrįžęs iš Providence prakalbų, aiškino, kiek stengtasi su katalikais sueiti į vienybę ir vis be pasekmės, nors N. L. D. Komitetas norėjo nusileisti iki paskutinos, kad tik darbas 8 d. butų pasekmingas.

Vėliaus, 10:15 v. pribuvo gerb. Majoras Žadeikis, publiką sutiko jį su dideliu entuzijazmu ir gausiu delnų plojimu. Gerb. kalbėtojas išdėstė svarbumą momento, kurį męs dabar pergyvename, ir kad nė vieną dieną, nė valandą neturim veltui praleisti. Nors jau buvo vėlus laikas, vienok publika laukė ir klausėsi gerb. kalbėtojo net iki 11:20 val. kol užbaigė kalbėjęs.

N. L. D. K-to nutarimų sekretorius gerb. **K. Norkus** išvažiuodamas iš Bostono atsisakė nuo sekretorystės ir savo vieton rekomendavo gerb. **Jokubą Varaitį, kuris** K-to tapo vienbalsiai išrinktas N. L. D. K-to sekretoriumi.

Kazimieras Gaidys, taipgi sandarietis, bal. 29, išsiėmė apsivedimo laisnį su pole Sofija Tupenskiute. Vestuvės bus So. Bostone, gegužės 8.

MES TROŠKOME TAIKOS.

Mes **Nuteriotos Lietuvos Draugų Komitetas,** išgavę nuo valdžios "Tag Day", kvietėme **visų srovių** lietuvius prie bendro darbo. Kvietėme "Vienybę Katalikų", taip, kai tik galėjome. Po prakalbų 25 balandžio, Lietuvių svetainėje,N. L. D. Komiteto nariai mums įgaliojo 4 narius: Soką, Varaitį, Venį ir Jokubauską, nueit pas kleboną Urbanavičių del susiartinimo su "Vienybės Katalikų" nariais ir pritraukimo jų prie darbo "Tag day". Pasigavome ir "Vienybės Katalikų" keletą narių butent: Špoką ir Zaleckį.

Nuėjome pas kleboną nedėlios vakare, 25 bal. nutarėme abi pusi sueit del taikos panedėlio vakare pobažnytinėje svetainėje. Sulaukę panedėlio vakaro, 26 bal., susirinkome abi pusi ir nutarėme štai ką:

1. Nutarta abiejų pusių, kad visi pinigai "Tag day" butų dedami į banką, Trust Co., vardu Boston Lithuanian. "Tag day" Trustees abu kasieriu. Kadangi laiškai anglų kalboje atspausti ir ant jų pažymėta J. Maynard kasierius ir nurodyta pinigai siųsti Maynard vardu, sutinkama abi pusi tokius laiškus siuntinėti, kaip jie yra, įplaukusieji gi pinigai, bus padedami ant viršpaminėto vardo Boston "Tag day".

2. Pp. Venys ir Sokas praneša, kad ant juostų, ženklelių ir bakselių lig šiolai nėra jokių vardų daryta.

3. Nutarta, kad vienas komitetas be kito nieko nedarytų, tai yra jokių užsakymų, išlaidų ir rengimo pramogų.

4. Nutarta, kad kolektoriai darbininkai butų organizuojama, kur kam patinka.

5. Nutarta išrinkt du viršiausiu kapitonu, iš abiejų pusių po vieną, ant visų kapitonų, kurie tvarkys visus kapitonus.

6. Nutarta kviest kalbėtojus iš abiejų pusių, kokius kam patinka ir kad nebutų prakalbose jokių įžeidimų; neišpildžiusį šios sutarties kalbėtoją pirmininkas turi teisę prašalinti.

7. Nutarta, kad visas veikimas butų vedamas vienų vieną sykį, antrų kitą sykį.

8. Nutarta išrinkti iš abiejų pusių po 6 vyrus į komitetą, kuris vestų veikalą "Tag day", ir kuris po išsiuntimo pinigų galės išsiskirstyti.

9. Nutarta, kad pinigai iš abiejų pusių kasierių butų pasiųsti į Lietuvą ir ilgiaus nelaikyti, kaip savaitė laiko.

10. Nutarta, pinigai surinkti kad butų paskirti našlaičiams ir per Lietuvos prez. Smetoną nusiųsti.

11. Nutarta, kad oficialiai laiškai So. Bostono Lietuvių Komiteto butų siunčiami prez. Smetonai su parašais abiejų kasierių.

12. Nutarta formaliai perrašyt nutarimus, kad butų išpildytos dvi kopijos su parašais abiejų komisijų ir po vieną kopiją pasilieka kiekvienas komitetas.

13. Nutarta, kad nutarimai šio vakaro, 26 bal., iš abiejų pusių butų šventai ir teisingai užlaikomi ir po ta sutartim abi pusi pasirašo: A. Kneižis, J. Baraitis, M. Venys, A. Zaleckas, Joseph Sokas, Jonas Jokubauskas, vakaro pirm. P. Grinkaitis.

Užbaigę nutarimų darbą, prieš išsiskirstymą pranešėme vieni kitiems, kad bus N. L. D. Komiteto susirinkimas utarninke, kaip ir visuomet, o "Vienybės Katalikų", jie pasakė, busiąs seredoje.

Sulaukę utarininko vakaro, 27 bal., N. L. D. Komitetas susirinko į Liet. svet., o "Vienybės Kat." nematyt.

A. Ivaškevičius patarė: "Tai ar mes rankas sudėję sėdėsime, turėdami daugybę darbo, o trumpa laiko." Buvo perskaityti viršminėti nutarimai; N. L. D. Komitetas ir visi ten esantieji žmonės tuos nutarimus priėmė ir sutiko "išrinkt po 6 vyrus iš abiejų pusių", (nes taip skamba 8-tas nutarimas), taip ir padaryta, išrinkti tapo: A. Ivaškevičius, Valiukonis, Varaitis, Sokas, Žardeckas ir Matulis. Męs, išrinkti 6 žmonės, negalėdami bažnytinėje svetainėje sueiti su "Vienybės Katalikų" atstovais ketverge pakvietėme juos į p. Ivaškevičiaus ofisą ir reikalavome, kad duotų iš savo pusės kalbėtojų vardus paskelbimui plakatuose, nes tik turėjome tris dienas lig prakalbų. P-as Kneižis buvo paėmęs plakatus spausdinimui, bet išėjus ant gatvės atidavė atgal sakydamas: "darbais esam apsikrovę, negalima!" Kiti: "kunigas užsakys, laikraščiuose paduota p. Gudui pagarsinti ir užteks."

Štai prisiartino pėtnyčia. Vakare susirinko Vienybės Komitetai, ir męs, pagal abiejų pusių sutarties nuėjome 5 vyrai, (Ivaškevičius buvo užimtas). Vietoje,kad pririnkti 6 vyrus iš "Katalikų Vienybės" ir dirbti išvien del "Tag day" tėvynės labui ir našlaičiams, užgirdome vien tik kritiką. P-as Kneižis tų nutarimų kopiją turėdamas, po kuria patsai yra pasirašęs, "kad butų šventai ir teisingai užlaikomi ir išpildomi", skaito kiekvieną nutarimą ir jau nebepritaria. Štai p. Česnulis įsimaišo ir be paliovos kalba. P-as Žardeckas, taipgi katalikas, prigulintis prie draugysčių, atsistojęs meldė balso, bet negavo dar Česnulis išvadino sandariečių piemeniu ir t. t. O p. Vienį prie pabaigos (nes jau buvo pusė po 11-tai) prišoko Jokubauskas sakydamas tuoj išmesiąs laukan. Jie turėjo savo rankose abiejų pusių nutarimus ir ten pasirašyta mųs abejų, kad męs veiksim su "Katalikų Vienybe", kaip jie patys sutiko ir pasirašė. Ir P. Petrauskas sako, kad męs nenorim dirbt su jais. Tai ko gi męs atėjom pasjuos? Mes atėjome įgalioti susivienyti ir dirbti su "Katalikų Vienybe", o prisiklausėm tik užgauliojimų nuo p. Glinecko. Jie dabar sustatę trečius nutarimus rengėsi perstatyti. Męs, N. L. D. Komitetas tik dirbkim, o jų užduotis, matyt, tik vien nutarimai rašyt.

Tai matote, kaip jie eina prie taikos ir kaip jiems rupi našlaičių sušelpimas? Jie mums suvėlino plakatų spausdinimą, ir tuomi, be abejonės daug nutrauks doliarių našlaičiams, kad mažiau žmonių ateis į pagelbą, 8-tą gegužės.

Mums išeinant pasigirdo nuo Kneižio: "rinkim 6 vyrus"! Žmonių jau buvo pusė išėjus, (laikas pusė po 11-tai). Nutarimai musų abiejų pusių su visais pasirašymais sulaužyti ir atmesti. Kur ir kam jie pakiš savo trečiuosius pagamintus — tai klausimas.

Mieli broliai ir seseris, nenuleiskime rankų šitam tautiškame darbe—"Tag day"! Stokime petys į petį, susiorganizuokime ir išeikime ant gatvių kuoskaitlingiausiai, o tuomi daugiaus laimėsime. Galime sakyt, kad ši išgauta lietuviams diena, tai yra tautiška rugpjutis našlaičiams Lietuvoje. Gerbamieji, pasiliuosuokite nuo darbo 8 gegužės; arba, jei negalima pasiliuosuoti, tai bent paaukaukite savo tos dienos uždarbį. Gali but, kad jau tos musų pastangos bus ir paskutinės. Todel neklausikite suvedžiotojų, kurie kliudo vien tik del vardo įgijimo, o ne del sušelpimo našlaičių. Jie patys yra mums pasakę,kad jei vardan N. L. D. K-to, tai jokių budu neprisidėsią, turį buti pakeista ant "So. Bostono Lietuvių Komitetas." Męs sutikom ir ant to, kad tik butų pašalpa suteikta Lietuvai. Jiems ir tas negardu.

Todėl nors męs vieni nepraleisime naudingos progos be pelno; stokime ir dirbkime!

N. L. D. Komiteto nariai:

A. Ivaškevičius,
Joseph Sokas,
J. Varaitis,
M. Venis,
J. A. Žardeckas,
Povilas Karvelis.

Lietuvių Ukėsų Draugystė per mėnesinį susirinkimą, 2d. gegužės vienbalsiai nutarė dalyvauti lietuvių dienoje, "Tag day", 8 gegužės ir dėti visas pastangas, kad kuodaugiausia aukų surinkt Lietuvos našlaičiams.

Taipgi nutarta pakeisti amerikoniškąjį Liberty Bond už $100. ant Lietuvos Laisvės Paskolos Bono.

Buvo Viskas Ramu.

Gegužės 1 d. Bostono policija laukė didelių riaušių iš "raudonųjų" pusės. Buvo nepaprastai prisirengusi sutikti nepaprastų dalykų, bet visą gegužės 1 dieną praėjo labai ramiai. Taigi policijos krupčiojimas buvo visai bereikalingas.

Lietuvos Laisvės Paskolos bonai jau yra gatavi, ir galima gauti nusipirkti už cash arba apkeisti S. V. Liberty Bond'są po $50.00, "Sandaros" ofise, arba pas p. Valiukonį, Baltic States Finance Corp. ofise.

SUSIRINKIMAI

Lietuvių Labdarystės Drjos susirinkimas atsibus Lietuvių svetainėje, gegužės 5 d., 7:30 v. vakare. Kviečiami visi atstovai pributi, yra daug svarbių reikalų aptarimui. **A. Rasimavičius.**

Juozas Lekavičius, veiklussandarietis (tas ką širdies reikalų patrauktas buvo nuvykęs į Brooklyn, N. Y.), balandžio 29, sugrįžo į So. Bostoną drauge su savo jauna pačiute **Izabele Treigiute - Lekavičiene,** iš Brooklyn, N. Y.

Pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gražus paveikslas, (11½ X 16) dabar yra gaunamas 'Sandaros" ofise. Kaina **10 centų.**

KETVIRTA II-RA METINĖ

Konvencija arba Seimas

Kriaučių Unios Amalgameted Clothing Workers of America

PRASIDĖS PANEDĖLYJE,

10 d. Gegužes-May, 1920

Nuo 10-tos valandos iš ryto

Tremont Temple Salej,

82 Tremont Street
BOSTON, MASS.

Tą dieną visi kriaučiai nedirbs ir eis pasitikti delegatus, kurie atvažiuos į Seimą iš visos Amerikos ir Kanados. Tuom pačiu laiku bus **MASS-MITINGAS ir PRAKALBOS su MUZIKA.** Kalbės žymiausi darbininkų vadovai: **S. HILLMAN, J. SCHLOSBERG, M. LONDON, M. HILQUIT;** Lietuviškai kalbės delegatai atstovaujanti kitų miestų kriaučius. Visi darbininkai, o ypatingai kriaučiai dalyvaukite tame Mass-Mitinge.

12-ta d. Gegužes, Seredoje, nuo 7:30 val. vakare,

MUNICIPAL BUILDING,

Ant Broadway, tarpe G ir H gatvių, South Bostone.

BUS GRAŽUS KONCERTAS

Minėtą koncertą surengė Kompozitorius **M. Petrauskas.**

Tikietus iš anksto galima gaut dykai pas kriaučių atstovus dirbtuvėse ir kriaučių delegatą B. SKERSTONĄ.

14-ta d. Gegužes, Petnyčioj, nuo 8-tos val. vakare,

Mechanics' Building, ant Huntington ave., Bostone, bus gražus BALIUS

Įžangos tikietai: vyrams — 75c.; moterims — 50c:

Tikietus galima gaut nusipirkt pas kriaučių atstovus dirbtuvėse ir pas at. B. Skerstoną.

KRIAUČIŲ UNIJA A. C. W. of A.